Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 120/1415 | Łódź, Środa 23 maja 1928 r | זעקסטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך ד׳ סיון תרפ״ח | Nr. 120 1415

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71.

Adres redakcji i administracji: Łódź Piotrkowska 21, tel. 7471.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער ליבער און נישט-פאַרגעסענער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויס-פאָטער, אורגרויספאָטער און פעטער

נ״ע יעקב ב״ר צבי הערש ז״ל שפּיץ

(אין עלטער פון 82 יאָהר).

די לוי׳ קומט פאָר היינט, מיטוואָך, ד׳ סיון תרפ״ח (דעם 23. מאַי ד. י.), 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז, צעגעלניאַנאַ 47,

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפגעטרויערטע הינטערבליבענע.

450

לכבוד שבועות!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט אונזער געעהרטע קונדשאַפט, אַז צום קומענדען יום-טוב האָבען מיר פאַרגעברייט אַ רייכען אויסוואַהל פון פערשידענע

באָקאַליען, דעליקאַטעסען, באָמבאָניערען,

ווי אויך פערשידענע געבעקסע פון אייגענער אויסאַרבייטונג. מיר בעזיצען אויך אַ רייכען אויסוואַהל פון וועלט-צוקער-וואַרען פון פערשידענע אויסל. פירמעס.

מיט אַכטונג **מ. ה. ווראָבלעווסקי**

נאַוואָמיעסקאַ 21, טעל. 10-25

די היגיענישע מקוה, גדאַנסקאַ 75

מאַכט בעקאַנט, אַז נאָך דעם גרויסען גרינדליכען רעמאָנט

איז צוריק טעטיג

אַלע קלאַסען I, II און III און פונקציאָנירען נאָרמאַל טעגליך:

פאַר מענער

פון 5 אַ זייגער פריה ביז 2 נאָכמיטאָג און

פאַר פרויען פון 2 מיטאָג ביז 10½ אָווענד.

די פערוואַלטונג. 446

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, דאָס מיטוואָך, דעם 30 מאַי ד. י. 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, קומט פאָר צום ערשטען טערמין אין אייגענעם לאָקאַל, ציגעל גאַס 53

די יעהרליכע

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון די מיטגלידער

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) עפנען די זיצונג. 2) וואַהל פון אַ פאָרזיצענדען, 2 אַסעסאָרען און 1 סעקרעטאַר. 3) קאַסע-בעריכט. 4) איבערלייענען און בעשטעטיגען דעם פּראָטאָקאָל פון דער רעוויזיאָנס-קאָמיסיע. 5) טעטיגקייטס-בעריכט. 6) ענדערען די סטאַטוטען. 7) דיסקוסיעס. 8) וואַהל פון אַ פערוואַלטונג און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע. 9) פרייע פאָרשלאָגען.

1) בעמערקונג: ביי אַ נישט גענוגענדער צאָהל מיטגלידער, וועט די פערזאַמלונג פאָרקומען דעמזעלבען טאָג, אין זעלבען לאָקאַל, 5 אַ זייגער פאַרנאַכט.

2) בעמערקונג: פאָרוואַהל-פערזאַמלונגען וועלען פאָרקומען זונטאָג, דעם 27 מאַי און מאָנטאָג, דעם 28 מאַי ד. י. אין אייגענעם לאָקאַל, 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

די פערוואַלטונג 444

פון „לינת הצדק"

פאַהרט איהר אויף ערהאָלונג

געדענקט!

דאָס איהר מוזט איינקויפען אייערע קאָסמעטיק

ווי: פּערפומען, זייפען, געזיכטס-קרעמען, פודער

נור אין די ביליגסטע קוועלע פון דער קאָנקורענץ-פּערפומעריע

S. BUCHWEITZ, PIOTRKOWSKA 22

Telefon Nr. 31-43.

אַ קוואַליפיצירטער

פּרעסער (ריין)

קען זיך זאָפאָרט מעלדען אין דער קאַרבאָווניע

14 פּעטריקאָווער 14

ביי ראָזענבערג. 427

[illegible]

דער בעוואוסטער

קאַליגראַף

און שדכן

י. בערמאַן וואוינט יעצט

צעגעלניאַנאַ 59 229

גמנסיה עברית של י. קאצנלסון

Gimnazjum Humanistyczne

I. KACENELSONA

Cegielniana 28, tel. 51-79.

איינשרייבונגען פון נייע שילער טאָג-טעגליך פון 9 ביז 2 און פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג. 258

די דירעקציע.

וווילט איהר האָבען אַ פרעהליכען יום-טוב?

— פאַהרט אין —

פענסיאָנאַט

עלבינגער, לאַסק

(וויעזשיווזשישין) ווילע מעסנער, אין וואַלד

וועלכער איז שוין ערעפנעט.

בעמערקונג: גענויע אינפאָרמאַציעס ווערען ערטיילט ביי עפשטיין. קאַמיענאַ 1 (צווייטער טויער).

437

פּויערים גרייפען שאַרף אָן די רעגירונג

צוליב'ן פּראָיעקט פון גרונט-שטייער. - סיים אַרויסגעגעבען דעם דעפּ. באַטשינסקי

וואַרשאַ, 22. (טעלעפאָניש פון אונזער וואַרשאַוער סיים-קאָרעספּאָנדענט) ביים אָנהויב פון דער היינטיגער סיים-זיצונג האָט דער קאָם. רעפּערענט וואַרסקי געשטעלט אַ פאָרשלאַג וועגען די בלוטיגע געשעהענישען פון 1-טען מאַי. דער פאָרשלאַג איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

דער סיים איז דאַן אַריבער צו דער פראַגע וועגען אַרויסגעבען דעם דעפּוטאַט באַטשינסקי (אוקר.) דער רעפערענט, דעפּ. פּוזשאַק (פּ.פּ.ס.) איז נעגען אַרויסגעבען דעם דעפּוטאַט. מ'וואַרפט איהם פאָר, אַז ער האָט בעקומען פון רוסלאַנד אַן'אויסצייכנונג — אַן אָרדען פון „רויטער פאָהן", אַ דאַנק-בריף פון מיליטערישען קאָמיסאַר וואָראָשילאָוו א. אַז. וו. אַלע פאָרוואורפען זענען לעכערליך און איבערפלעכליך און שטיצען זיך אויף די ערקלערונגען פון געהיים-אַגענטען.

נעגען אַרויסגעבען זאָגט זיך ווייטער אַרויס דער רעדנער פון די אוקראַנער.

דעפּ. ציפּולאַ (קאָם.) זאָגט: אויפ'ן סמך פון די זעלבע אַרטיקלען, אויף וועלכע מ'בעשולדיגט איצט באַטשינסקי'ן בין איך געזעסען אין די צאַרישע טורמעס. ווען אַפילו באַטשינסקי וואָלט בעקומען אַ סאָוויעטישע אויסצייכנונג, איז דאָס אויך נישט קיין פערברעכען, ווייל פּוילען געפינט זיך דאָך נישט מיט רוסלאַנד אין פריינדליכע בעציהונגען, ווען, זאָגט ער, קריסטוס אַליין וואָלט צו אייך געקומען און גענומען פּרעדיגען, אַז איהר זאָלט געהן מיט די אָרימע און אונטערדריקטע, וואָלט איהר איהם אויך אַרויסגעגעבען דעם געריכט.

נאָכדעם ווי עס רעדען נאָך עטליכע רעדנער פאַר אַרויסגעבען, קומט פאָר די אָפּשטימונג. מיט 171 שטימען נעגען 146 ווערט בעשלאָסען דעם דעפּ. באַטשינסקי אַרויסצוגעבען דער פּראָקוראַטור.

עס האָט אויך געזאָלט בעהאַנדעלט ווערען די פראַגע וועגען צונעהמען די דעפּוטאַטען-רעכט ביים לאָדזשער קאָם. דעפּוטאַט ביטנער. אַזוי ווי אָבער דער רעפערענט איז נישט געקומען, איז די פראַגע אָפּגעלעגט געוואָרען. דעפּ. ביטנער האָט ערקלערט פאַר'ן קאָרעספּאָנדענט פון „נייעם פאָלקסבלאַט", אַז אויב זיין ענין וועט אָנשפּאַרען אין העכסטען געריכט, האָט ער אַ געוואונענעם פּראָצעס. אמת, ער איז 4 יאָהר געזעסען אין תפיסה, אָבער שוין די אַלטע אַמנעסטיע האָט איהם אומגעקעהרט זיינע רעכט.

נאָך דער באַטשינסקי-פראַגע איז דער סיים אַריבערגעגאַנגען צום געזעץ וועגען גרונט- און באָדען-שטייער. די אַטמאָספערע איז באַלד געוואָרען אַ געשפּאַנטע. די בענק זענען פול געוואָרען. צעהנדליגער פּויערים-דעפּוטאַטען האָבען זיך פערשריבען צום וואָרט און האָבען גענומען שיטען פּעך און שוועבעל אויף דער רעגירונג.

דעפּ. סמאָלאַ (וויזוואָלעניע) זאָגט, אַז בעת אַ רעגירונג שענקט אַוועק געלד די רייכע, וויל זי איצט זיך נעהמען צו די אָרימע פּויערים. אויב דער פּויער האָט פריהער געהאַט צוטרוי צו פּילסודסקי'ן, וועט ער איהם איצט פערלירען.

דעפּ. פלוטאַ (פּויערים-פּאַרטיי) דערצעהלט, אַז ווען ר'האָט פריהער געלייענט אין די צייטונגען וועגען דעם פּראָיעקטירטען שטייער, האָט ער געמיינט, אַז ס'איז אַ צייטונגס-קאַטשקע. די פּויערים ווישען זיך די אויגען און גלויבען נישט, אויב פּילסודסקי האָט געוואָלט אַרונטעררייסען זיין אויטאָריטעט ביי די פּויערים, האָט ער קיין בעסערע זאַך נישט געקאָנט צוטראַכטען. איצט פערשטעהען די פּויערים, פאַרוואָס פּולק. סלאַוועק איז אַרומגעפאָהרען צו די פּריצים. דאָס איז געווען אַ סיגנאַל, זיי זאָלען אַרויס פון די לעכער.

דעפּ. פּיאָטראָווסקי (פּ.פּ.ס.) רעדט אין זעלביגען זין וואָס די פּויערים. ער מיינט, אַז די רעגירונג דאַרף געפינען עפּעס אַן'אויסוועג.

עהנליך זאָגט זיך אַרויס אויך דעפּ. קושיזשאַנאָווסקי (איינסעל)

עס נעהמט אַ וואָרט דער פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש, וועלכער זאָגט, אַז מ'טאָר נישט אָנשטרענגען דעם בודזשעט. אויב צום האַנדעלס-בילאַנס, וועלכער גיט דעפיציט, וועט צוקומען אַ דעפיציט פון בודזשעט, וועט דאָס ערשיטערען דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אינגאַנצען.

די דעבאַטע איבער דער פראַגע איז נישט פערענדיגט געוואָרען: עס זענען פערשריבען נאָך 30 פּויערים-רעדנער.

פאָרטזעצונג פון דער דעבאַטע — היינט.

*

די יודישע „קאָלאָ" האָט היינט אַריינגעטראָגען צוויי אינטערפּעלאַציעס אין סיים: 1) וועגען קאָנפיסקירען דעם נומער „היינט" מיט אַנ'אַרטיקעל פון דעפּ. גרינבוים וועגען דער בעציהונג פון קאָלאָ צום בודזשעט, 2. וועגען רעכט פאַר די פאָלקס- און מיטעל-שולען מיט יודישער און העברעאישער אונטעררייכטס-שפּראַך.

אָנגעהויבען די א"י-קאָמפּאַניע אין אַמעריקא.

ניו-יאָרק, 22 (יט"א, טעלעגראַפיש). דאָ האָט זיך געעפענט די א"י-קאָמפּאַניע פון גאַנץ אַמעריקאַ. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די מעהרהייט איז פאַר דער איצטיגער לייטונג מיט לואי ליפסקי בראש.

פונ'ם בעריכט, וואָס איז אָפּגעגעבען געוואָרען, שטעלט זיך אַרויס, אַז פאַר'ן בעריכטס-יאָהר איז געזאַמעלט געוואָרען 1.948.812 דאָלאַר במזומן.

דער פּרעזידענט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פּראָפ. חיים ווייצמאַן האָט פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין אייראָפּע געהאַלטען אַ געזעגענונגס-רעדע.

דער פאָרשלאַג וועגען רעדוצירען דעם בילדונגס-בודזשעט פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען.

שרעקליכע גרובען-קאַטאַסטראָפע.

ניו-יאָרק, 22. (ספּ. טעל.) אין דעם קוילען-גרובען מאַטער אין פּענסילוואַניען איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכע קאַטאַסטראָפע, פון וועלכער דער גאַנצער גרובען האָט זיך אָנגעצונדען. 150 אַרבייטער זענען אָבגעשניטען געוואָרען פון דער וועלט. ביז איצט זענען אַרויסגענומען געוואָרען די טויטע קערפּער פון 32 אַרבייטער. ס'זענען פאַרהאַן זעהר ווייניג האָפנונגען אָבצוראַטעווען די אַרבייטער, הגם ספּעציעלע אָבטיילונגען מיט גאַז-מאַסקעס מאַכען פערצווייפעלטע אָנשטרענגונגען, כדי צוצוקומען צו די פערשאָטענע.

בלאָטע-רעגען האָט פערניכטעט די זריעה.

לעמבערג, 22 (טעלעפאָניש). מיט עטליכע וואָכען צוריק האָבען מיר מיטגעטיילט, אַז אין לעמבערג און אין דער אומגעגענד איז אויסגעפאַלען אַ רעגען געמישט מיט שטויב און בלאָטע. איצט ווייזט זיך אַרויס, אַז דער דאָזיגער רעגען האָט ענטהאַלטען אין זיך פּיל פאָספאָר און זיין ווירקונג אויף דער זריעה איז זעהר שעדליך. גאַנצע שטחים זריעה זענען פערניכטעט געוואָרען.

אַרבייט פון די סיים-קאָמיסיעס.

פראַגע פון אַמנעסטיע.-בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום.-לאָדז בעקומט נישט קיין הויכשול.-וואַהל-מיסברויכן.-סיים און דעקרעטען

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). די יורידישע קאָמיסיע ביים סיים האָט אויסגעטיילט אַ ספּעציעלע סוב-קאָמיסיע, וואָס וועט בעטראַכטען די פאָרשלאַגען וועגען אַמנעסטיע. אַזוי ווי היינט איז אַריינגעפאַלען דער רעגירונגס-פּראָיעקט וועגען דער זעלבער פראַגע, וועלען אַלע פאָרשלאַגען בעהאַנדעלט ווערען אינאיינעם.

* * *

די בודזשעט-קאָמיסיע פון סיים האָט היינט בעטראַכט אין דער דריטער לעזונג דעם בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום. די פאָדערונג פון דער רעגירונג צוריקצושטעלען די אויסגעשטראָכענע פּאָזיציעס פון 94 טויזענד זל. (אויסגאַבען ביים אויפנעהמען דעם קעניג אַמאַנולאַה) איז נישט בעפרידיגט געוואָרען. דער פאָרשלאַג פון דעפּ. ליבערמאַן צו פערקלענערען די צאָהל זעלנער אויף 59 טויזענד איז דורכגעפאַלען.

די בודזשעט-קאָמיסיע האָט אויך אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאַג פון דעפּ. לאַנגער צו בעשטימען אַ פּאָזיציע אויף

אַ הויכשול אין לאָדז.

* * *

די אַדמיניסטראַטיווע קאָמיסיע האָט געדאַרפט בעהאַנדלען די פראַגע וועגען די מיסברויכען בעת די וואַהלען. אַזוי ווי דער רעפערענט איז געווען נישט צוגעגרייט, איז ער אויפגעפאָדערט געוואָרען אין משך פון 2 טאָג צו שאַפען די געהעריגע מאַטעריאַלען.

* * *

היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון די פאָרזיצערס פון די סיים-קאָמיסיעס. ס'איז געשטאַנען די פראַגע וועגען אופן פון בעהאַנדלען די דעקרעטען פון מלוכה-פּרעזידענט. מאַרשאַלעק דאַשינסקי האָט ערקלערט, אַז די רעגירונג זוכט נישט צו שאַפען קיין קאָנפליקטען מיט דעם סיים.

ס'איז דעריבער בעשלאָסען געוואָרען איבערצושיקען אין די קאָמיסיעס נאָר די דעקרעטען, בנוגע וועלכע לכל הפחות 15 דעפּוטאַטען וועלען פאָדערען זיי צו ענדערען אָדער אָפּצושאַפען.

אַכטונג, לעטניקעס!

— דעם —

„נייעם פאָלקסבלאַט"

קען מען בעקומען טעגליך אויף די זומער-וואוינונגען:

ווישניאָוואַ-גוראַ

אין דער ביערהאַלע

גאַלקובעק און זשאַכאָוויץ

אויף די באַהן-סטאַציעס.

די שווערע גאַז-קאַטאַסטראָפע אין האַמבורג

די שטאָט האָט אויסגעזעהן, ווי בעת אַ כאָלערע-עפּידעמיע. — פערגיפטונגען אויף אַ שטח פון 10 קילאָמעטער. — אַזעלכע קאַטאַסטראָפעס זענען מעגליך אין יעדער שטאָט, שרייבט די דייטשע פּרעסע.

בערלין, 22. (ספּ. טעל.) וועגען דער שרעקליכער גאַז-קאַטאַסטראָפע אין האַמבורג ווערען מיטגעטיילט ווייטערדיגע פּרטים:

לויט אַנ'אָפיציעלער מעלדונג זענען געבראַכט געוואָרען אין די האַמבורגער שפּיטאָלען נאָך 25 פּערזאָן, וועלכע זענען פערגיפטעט געוואָרען דורכ'ן פאָסגען-גאַז. פון זיי זענען 7 געפעהרליך קראַנק, נאָך 26 פּערזאָן זענען אויך שווער קראַנק, די איבריגע לייכט. לויט דער מיינונג פון פּאָליציי-פּרעזידיום איז די סכנה פון אַ ווייטערדיגער פערשפּרייטונג פון גאַז פאַריבער. דער גאַז איז צוליב דעם שטאַרקען ווינד צושטרייט געוואָרען.

דערווייל זענען אָנגענומען געוואָרען מיטלען, כדי צו בעזייטיגען פון דער פאַבריק, וואו דער אויפרייס איז פאָרגעקומען, די זאַפּאַסען גאַז, וואָס האָבען זיך דאָרט געפונען און אַוועקפיהרען זיי פון האַמבורג. די פאָרזיכטס-מיטלען ווערען ווייטער אָפּגעהיט. פון בערלין זענען אָנגעקומען גאַז-פאַכלייט, וועלכע פערנעהמען זיך מיט בעזייטיגען די רעשטלעך פון דעם גאַז.

די גאַז-פאַבריק שטאָלצענבערג איז נאָכ'ן קריג געשטאַנען אין דינסט פון די סאָוויעטען און האָט געעפענט אַ פאַבריק אין סאַמאַרער גובערניע. די פאַבריק געפינט זיך אין סטאַדיום פון ליקווידאַציע.

וועגען די סצענעס, וואָס האָבען זיך אָפּגעשפּילט אין האַמבורג בעת דער קאַטאַסטראָפע, גיט מען איבער:

בעת איבער דער שטאָדט האָט זיך געצויגען דער געלער וואָלקען פונ'ם שרעקליכען גאַז, האָבען אויפגעלעבט די קאָשמאַרע סצענעס פון דער כאָלערע-עפּידעמיע אין יאָהר 1892. אויף די גאַסען זענען מענשען געפאַלען אין חלשות, אויפ'ן פוטבאָל-פּלאַץ, וואו מ'האָט גראָד געשפּילט, האָבען זיך די שפּילער געקאָרטשעט אויף דער ערד פון ווייטאָגען, ווייל זיי האָט געטראָפען דער גאַז. און אין וואַהל-לאָקאַל האָט מען געמוזט איבעררייסען דאָס וועהלען ווייל די אָנוועזענדע זענען געפאַלען אויף דער ערד אין אָהנמאַכט. אויף אַ מרחק פון 10 קילאָמעטער פון דער שטאָדט זענען מענשען און חיות געפאַלען פערגיפטעט.

די אומגעגענד פון דער שטאָלצענבערג-פאַבריק שטעלט מיט זיך פאָר אַ מורא'דיג בילד. בוימער שטעהען נאַקעט, ווי אַרומגעפרעסען פון געפעהרליכע אינזעקטען, אויף שריט און טריט געפינט מען גופים פון פערסם'טע הונט, קעץ, הינער, קאַטשקעס.

ביים אָנהויב פון דער רעטונגס-אַקציע זענען 10 פייער-לעשער קראַנק געוואָרען, און ערשט, ווען ס'איז אָנגעקומען אַנ'אָפּטיילונג רייכסוועהר מיט אויסגעצייכנטע קריגס-גאַז-מאַסקעס, איז די אַקציע געגאַנגען מיט ערפאָלג. אַ גליק איז, וואָס ס'האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אַ גאָס-רעגען, וועלכער האָט ענדגילטיג צושטרייט דעם גאַז.

אין בערלין, און אין האַמבורג איז מען איבערצייגט, אַז די אינהאַבער פון דער פאַבריק שטאָלצענבערג וועלען צוגעצויגען ווערען צו פעראַנטוואָרטליכקייט. די אונאָרדנונג פון אַ פאַבריק, וואָס אַרבייט אויס אַזאַ שרעקליכען גאַז, אין אַ שטאָדט, וואָס איז אַזוי געדיכט בעוואוינט, ווערט בעטראַכט פאַר אַ פערברעכערישער נאַכלעסיגקייט.

בערלין, 22. (ספּ. טעל.) „8-אוהר אַבענדבלאַט" שרייבט, אַז אַלע איינוואוינער פון דייטשלאַנד דאַרפען פערזאָרגט ווערען מיט גאַז-מאַסקעס, ווייל דאָס, וואָס עס האָט פּאַסירט אין האַמבורג, קאָן יעדען טאָג זיך איבערחזר'ן אין אַנ'אַנדער אָרט, בעזונדערס אין בערלין, וואו עס געפינען זיך גרויסע כעמישע פאַבריקען.

„אררט"
זאַכאַדניאַ 43.
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג מ. בראָדערזאָן
היינט, מיטוואָך, צום לעצטען מאָל!
אָנהויב 9.30, סוף 11.40 אַוו.
שושנת יעקב
מאָרגן, דאָנערשטאָג — 1 פאָרשטעלונג:
אָנהויב 10 אין אָוונד
פּרעמיערע פון 7. פּראָגראַם
א. נ.:
יודישע טעכטערלעך
די קאַסע איז אָפען פון 7 אין אָוונד.

הכחשה.

אַזוי ווי נעכטען האָט זיך בעוויזען אין „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנ'אַנאָנס פון הר' משה טאַנדאַוווסקי פּיעטריקאָווער 27 געגען הר' נטע דזיאַלאָשינסקי דאָס ער זאָל זיך האָבען ביי מיר בשעת ד"ת, וועלכע איז פאָרגעקומען ביי מיר מיט 2 בוררים פון זייער זייט אויסגעדריקט מיט די ווערטער אלך ואמסור און נאָך עהנליכע נישט פּאַסיגע אויסדרוקען, און איך האָב אַלס אויפרעגונג צוריסען דעם פּסק ב"ד, ערקלער איך, אַז עס איז שקר. הר' דזיאַלאָשינסקי האָט זיך זעלכעס נישט אויסגעדריקט און אויך איז נאָך נישט געווען קיין פּסק ד"ת, ווייל די ד"ת איז אין מיטען גאַנג, וועלכע וועט זיך ענדיגען אי"ה נאָך יו"ט הבע"ל.

מרדכי ניסן קרול
חבר ועד הרבנים דפה לאָדז.

ווייַן אויף שבועות
בעסטער קוואַליטעט
צו די ביליגסטע פּרייזען
עמפּפעהלט
די עלטסטע לאָדזער ווייַן- און מעהד-פאַבריק פון
ש. ווישליצקי
פּיעטריקאָווער 10 אין הויף, לינקס. 181

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאַמיליע רובינאָוויטש צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער זוהן, אונזער חבר אברהם שמחה רובינאָוויטש נ"ע

מרדכי כמורא
און רוזשא כמורא.

לאדז. 22 מאי 1928

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 22 מאי 1928

דער נייער רייכסטאג

וואס פאר אנ'ענדערונג איז פארגעקומען?

די זונטאג'דיגע וואהלען צום רייכסטאג האבען אין רעזולטאט געבראכט א ווענדונג אויף לינקס. די דאזיגע ווענדונג איז אבער פארגעקומען אויף אנ'אנדער אופן, ווי מ'האט זיך לכתחילה פארגעשטעלט. לעולם האט מען גערעכענט, אז זי וועט פארקומען אויסשליסליך אויפ'ן חשבון פון דער עקסט-רעכטער גרופירונג, ד. ה. די דייטש-נאציאנאלע, נישט אנגרייפענדיג די איבריגע רעכטע צענטער-גרופען. ווי עס ווייזט זיך אבער ארויס, זענען די וואהלען פארגעקומען אונטער'ן צייכען פון איינשרומפונג פון אלע בירגערליכע פארטייען, און צוואקסונג פון דער סאציאליסטישער און קאמוניסטישער השפעה.

די דאזיגע צוואקסונג איז אמת נישט קיין דעצידירענדע, אבער זי איז א גאר ערנסטע, ווייל זי נעהמט ארום א מיליאן מיט 700 טויזענד שטימען, (1,200,000 סאציאליסטען און 500,000 קאמוניסטען) און 28 מאנדאטען מעהר (19 סאציאליסטען און 9 קאמוניסטען).

דאס ערשטע, וואס ס'ווארפט זיך אין די אויגען ביי די איצטיגע וואהלען, איז די פערהעלטנישמעסיגע פערקלענערונג פון דער צאהל שטימענדע.

אין די פריהערדיגע וואהלען בעת דעם 7-טען דעצעמבער 1924 זענען געווען 38,987,000 וואהלבערעכטיגטע, און אפגעגעבען זייערע שטימען האבען 30,703,000, אדער 78,8 פראצענט.

איצט האט מען גערעכענט, אז די צאהל שטים-בערעכטיגטע האט זיך געהויבען אויף אנ'ערך 3 מיליאן, ד. ה. ביז אנ'ערך 42 מיליאן, און דערוויל האבען געשטימט נאר 30,592,000, וואס בעדייט, אז דער פראצענט פון די וועהלער האט זיך פערקלענערט.

די איצטיגע ענדערונגען אין רייכסטאג שטעלען זיך אזוי פאר:

די רעכטע — היטלעראווצעס האבען איצט 12 מאנדאטען (געווען 14), דייטש-נאציאנאלע — 73 (געווען 103), ווירטשאפטס-פארטיי און בייערן — 23 (געווען 17), שטרעזעמאנ'ס דייטשע פאלקס-פארטיי — 44 (געווען 51), האנאווערישע וועלפען — 3 (געווען 4), בייערישע פאלקס-פארטיי — 16 (געווען 19) — אין סך הכל — 171 (געווען פריהער 216 מאנדאטען).

דער רעכטער צענטער-פליגעל — צענטרום — 63 (געווען 69).

דער לינקער צענטר-פליגעל — דעמאקראטען — 25 (געווען 32).

די קליינע רעכטע צענטער-גרופירונגען האבען אויך פערלוירען 24 מאנדאטען.

די לינקע סאציאליסטען — 152 (געווען 133).

די עקסט-לינקע — קאמוניסטען 54 (געווען 45).

צוזאמען האט דער פריהערדיגער רייכסטאג געהאט 493 דעפוטאטען, און דער איצטיגער דארף האבען 489.

וואס פאר א קאמבינאציעס קאנען גענומען ווערען אין בעטראכט ביים שאפען די מעהרהייט?

מחמת דעם, וואס די רעכטע האבען בלויז 171 שטימען אויף דער אלגעמיינער צאהל 489, קאן גערעדט זיין וועגען דער שאפונג פון א צענטער-לינקער מעהרהייט — פון צענטרום דורך די דעמאקראטען צו די סאציאליסטען, וועלכע פערמאגען אלבאדריט 240 שטימען אויף 489 — כמעט א העלפט הייסט עס — אזוי, אז ביים אויסבארגען נאך עטליכע שטימען פון קלענערע גרופירונגען קאן געשאפען ווערען די מעהרהייט.

אזא קאמבינאציע וואלט אבער אויך געקאנט פארקומען אין פריהערדיגען רייכסטאג און איז מחמת דעם ווידערווילען פון די בירגערליכע צו די סאציאליסטען נישט צושטאנד געקומען. עס איז דעריבער אויך נישט אויסגעשלאסען, אז מחמת דעם זיג פון די לינקע וועט דער דאזיגער ווידערווילען געשטארקט ווערען, און מ'וועט אנהויבען צו רעדען וועגען א בירגערליכען בלאק.

אזוי צי אזוי, איז נאך די לאגע ווייטער נישט קלאהר, און ס'איז נאך שווער צו אורטיילען, וואס פאר א ווענדונג די דייטשע פאליטיק וועט אננעהמען נאך דעם איצטיגען וואהל-רעזולטאט.

ז. ה.

פערפייניגט א יודישען ארבייטער.

גרויזאמער פאקט פון כוליגאניזם.

מאסקווע. (יט"א) דער כארקאווער „שטערן" גיט איבער א שוידערליכער געשיכטע ווי אזוי א יודישער ארבייטער איז פערפייניגט געווארען אויף א כארקאווער פאבריק ביז מען האט איהם געמוזט אוועקנעמען א קראנקען אין שפיטאל. אין דער קאנדיטערי-פאבריק „רויטער קאנדיטער", וואו צווישען 300 ארבייטער געפינען זיך קוים 10 יודען האט דער קאמוניסט וואסילי פאפאזשניקאוו זיך אנגעהויבען טשעפען צום יודישען ארבייטער א. שאר און איהם געסטראשעט מיט די ווערטער: „איך וועל דיר, געמיינער יוד דערהרגענען", ער האט שאר'ן אזוי לאנג געשלאגען ביז יענער איז געפאלען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד און מען האט געמוזט ארויסרופען די „גיכע הילף". מען האט דעם יודישען ארבייטער אבגעפיהרט אין שפיטאל און פון דארט איז ער אין צוויי וואכען ארויס מיט נעהירען-ערשיטערונג.

די איבעריגע ארבייטער פון פאבריק, און אויך דער פאבריק-קאמיטעט האבען געוואוסט, אז פאפאזשניקאוו האט געפייניגט שאר'ן, אבער דאס פלעגט ביי זיי ארויסרופען בלויז וויצען און שפאסערייען אויפ'ן חשבון פון דעם יודישען ארבייטער, און ווען שאר איז צוריק פון שפיטאל געקומען אין פאבריק, האבען זיך זאגאר געפינען אזעלכע, וואס האבען געזאגט צו פאפאזשניקאוו'ן: „א שאד, וואס דו האסט איהם אינגאנצען נישט דערהרגעט, וואלט געווען מיט איין יוד ווייניגער".

אבער אין פאבריק האט שוין שאר סיי ווי צוריק לאנג נישט געארבייט, מען האט איהם מיטגעטיילט, אז עס איז מעהר פאר איהם קיין ארבייט נישטא, ווייל מען רעדוצירט די צאהל ארבייטער. אומזיסט האט דער קראנקער געטענה'ט, אז ער איז דער איינציגער שפייזער פון א גאנצער פאמיליע און אז אויב שוין יא רעדוצירען, וואלט מען געדארפט אפזאגען יענע ארבייטער, וואס זענען לעצטענס אנגעקומען אין פאבריק. קיין זאך האט נישט געהאלפען, שאר האט קיין ארבייט אויף דער פאבריק מעהר נישט בעקומען.

„דער שטערן" פאדערט א שטרענגע אויספארשונג פון דעם גאנצען ענין און פרעגט, פון ווען אן איז ערלויבט צו שלאגען יודען אויף פאבריקען, פיהרען דארט אנטיסעמיטישע העצע, און בלייבען אונבעשטראפט.

מאסקווע. (יט"א) דריי קריסטליכע סטודענטען פון מאסקווער אוניווערזיטעט, א. כליזניק, מאסילי באמענטשוק און ניקאלאי אווריזשעוו, זענען אנגעקלאגט געווארען אין געריכט פאר אנטיסעמיטישע כוליגאנישע אקטען, וואס זיי זענען סיסטעמאטיש בעגאנגען לגבי צוויי יודישע סטודענטען, וואס האבען מיט זיי געוואוינט צוזאמען אין איין צימער אין סטודענטען-הויז. די דריי כוליגאנעם פלעגען טאג-טעגליך פייניגען די יודישע סטודענטען און ווען איינער פון די געליטענע האט שוין מעהר נישט געקענט אויסהאלטען און האט ערקלערט דאס ער וועט זיי פערקלאגען פאר דער קאמוניסטישער גרופע פון סטודענטען-הויז האט מען איהם געסטראשעט מיט א מעסער און געווארענט אז אויב ער וועט זיך קלאגען וועט מען איהם דערשטעכען. סוף כל סוף זענען אבער די מעשים פון די כוליגאנעם ארויסגעקומען אין דער עפענטליכקייט און אלע דריי וועלען איצט געשטעלט ווערען פאר'ן געריכט. זיי זענען אלע מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער יוגענד-פארטיי און דערפאר וועט זייער שטראף, גלויבט מען, זיין א שווערע.

דער מבול פון ביכער.

ווער עס שרייבט און ווער עס לעזט.

פון ד"ר א. מוקדוני.

איך האב ערגיץ געלייענט א סטאטיסטיק וועגען די צאהל ביכער, וואס איז ארויסגעלאזען געווארען אין דעם פערגאנגענעם יאהר אין דער גאנצער וועלט.

די צאהל איז א פאנטאסטישע.

עס קומט אויס, אז כמעט א האלבע וועלט שרייבט:

אלע געלעהרטע און האלב געלעהרטע שרייבען, כמעט אלע פאליטיקער שרייבען, אלע לעהרער שרייבען, די מייסטע סטודענטען שרייבען, עס שרייבען פרויען, עס שרייבען אפילו קינדער.

— מיר האבען שוין וואונדער-קינדער אין דער ליטעראטור אויך, ביז אהער האבען מיר זיי געהאט אין דער מוזיק און אין דער מאטעמאטיק, אבער נאר זעלטען אין דער ליטעראטור, איצט האבען זיך בעוויזען גאנצע מחנות פון וואונדער-קינדער אויך אין דער ליטעראטור.

הכלל — עס איז א וועלט פון לויטער שרייבער.

ווער לייענט די דאזיגע הונדערטער טויזענדער ביכער, וואס לאזען זיך ארויס ווי א היישעריק איבער דעם גאנצען פנים פון דער וועלט?

וועגען דעם איז קיין גענויע סטאטיסטיק נישטא.

מען איז זיך בלויז משער, אז דער גרעסטער טייל פון די ביכער ווערען פון קיינעם נישט געלייענט.

זיי ווערען אפגעדרוקט, פערבלייבען נישט אויפגעשניטענע, און פרי פאליצעס פון די ביבליאטעקען און אין פינסטערע קעלערס...

א טייל ווערט אויפגעפרעסען פון מאל און א טייל ווערט צופוילט.

צו אלע קראנקהייטען, פון וועלכע די מאדערנע מענשהייט ליידט איז צוגעקומען די נייעסטע קראנקהייט — די גראפאמאניע.

אונזער צייט איז ביז'ן געפערליכסטען גראד גראפאמאניש.

א פינסטערער לוסט צו שרייבען האט ארומגעכאפט א האלבע וועלט.

דאס מערקווירדיגסטע איז, אז אין אונזער גרויס-פראזאאישע צייט איז גראד אומגעהויער גרויס די צאהל פון דיכטער; עס איז ממש א פערפלייצונג פון לידער.

די ניכטערע און פראזאאישע וועלט האט זיך צעלידעלט.

לידער איז די בעליבטסטע פארם פון דעם גראפאמאן.

הינטער א גראם קען ער בעהאלטען די ארימקייט פון געדאנקען, אונטער דער נאאיוויטעט פון פאעזיע קען ער פערבארגען זיין טעמפע נישט-קינסטלערישע נאאיוויטעט.

דער קלוגער און שארפער וואלטער האט שוין געזאגט: דאס וואס איז נאריש צו רעדען איז גענוג קלוג צו זינגען.

קען מען דעם דאזיגען קלוגען אפאריזם אנווענדען אויך אויף דער פאעזיע — דאס וואס איז נאריש אין פראזע איז גענוג קלוג אין פאעזיע.

און פרובירט איבערזאגען אין פראזע דאס בעסטע ליד וועט איהר באלד זעהן די ארימקייט פון געדאנק, די נאאיוויטעט און די מערקווירדיגע פוסטקייט.

בעהאלט זיך דער גראפאמאן אונטער דעם פייגען-בלעטעל פון גראם, פון דער קורצער שורה און פון ריטם.

פאעזיע איז דער עיקר'שט פארם, ריטם פון הארץ.

די לעצטע צייט האט מען אונטער דער מאסקע פון רעוואלוציאנערישקייט מבטל געמאכט די פארם, דעם ריטם און מען האט פאר'ן ליד איבערגעלאזט בלויז די נאקעטע נאאיוויטעט.

פערפלייצט ווערט איצט די וועלט מיט ביכער קאמפילאציעס.

זעצט זיך אוועק איינער און לייענט דורך א פאר צעהנדליג גוטע און ערנסטע ביכער, וועגען וועלכע עס איז געגענשטאנד, נעהמט ארויס פון זיי דאס לייכטסטע. דאס פיקאנטע און דאס סענסאציאנעלע און שטעלט צוזאמען א בוך, וואס פערכאפט דעם לעזער.

פון גרויסע און ערנסטע ארבייטען אויף וועלכע מענשען האבען אפגעגעבען זייערע גאנצע לעבענס, ווערט בעשאפען א לייכט, איבערפלעכליך און קנאליג-ביכעל.

די ביכער פון דעם דאזיגען מין געהען ארויס אין צעהנדליגע טויזענדער.

דער פועל יוצא איז — עס ווערען פערשפרייט סוראגאטען פון פילאזאפיע, פון געשיכטע און פון אנדערע וויסענשאפטען.

א נייער מין ביכער, וואס איז געווען זעלטען אין דער וועלט-ליטעראטור, האט זיך איצט א שאם געטון אין דעם ביכער-מארק און פערפלייצט איהם ממש. דאס זענען מעמוארען, זכרונות. קיינמאל איז אין דער געשיכטע פון דער ליטעראטור נישט געווען אזא מבול-ברכה פון מעמוארען-ביכער ווי אין אונזער צייט.

אין דער וועלט-ליטעראטור זענען געווען בלויז עטליכע צעהנדליג מעמוארען-ביכער.

דאס זענען וואונדערליכע ביכער פון וואונדערליכע מענשען, פון טענשען, וועלכע האבען אליין דורכגעמאכט א שטורמישען און פארבען-רייכען לעבען. פון מענשען מיט א וואונדערליכען זכרון, פון מענשען, וועלכע האבען געזעהן קלאר זייער צייט, וועלכע האבען פערשטאנען די מענשען, מיט וועלכע זיי האבען זיך בעגעגענט.

עס זענען געווען מענשען פון וואונדערליכער געוויסענהאפטיגקייט, זייערע מעמוארען זענען א מין ווידוי, א מין לויטערער חשבון-הנפש און א מין גרויסע צוואה פאר קינפטיגע דורות.

איצט שרייבען אלע מעמוארען, יונגע, אלטע, קינדער, פרויען, איצט שרייבען מעמוארען פאליטיקער, וואס שטעהען אין סאמע פלאנטער פון פאליטיק, איצט שרייבט מעמוארען צעווערימטע לשון הרע'ניקעס, ליגנער, רכילות'ניקעס, מענשען, וואס געדענקען גארנישט. מענשען, וואס זעהען גארנישט.

אין די מעמוארען טענה'ט מען זיך אויס מיט דער וועלט, מען בערעדט געגנער, מען שטעכט, מען שפריצט מיט גיפט, מען פערדרעהט פאקטען, מען בעהאלט אמת'ן און מען פערדעקט זיך מיט שקרים.

עס שרייבען מעמוארען מלכים, וועלכע מען האט אראפגעווארפען פון טראנען, און וועלכע אינטריגירען געגען די רעפובליקען, עס שרייבען מעמוארען דורכגעפאלענע גענעראלען, עס שרייבען מעמוארען אוואנטוריסטען, געוועזענע קאטארושניקעס, פרויען-הענדלער, שווינדלער און סתם אזעלכע, וואס האבען א פערשאלטענע נייגונג צו פערשוועכען און לעסטערען. גרויסע פערזענליכקייטען, עס שרייבען מעמוארען מענשען, וועלכע האבען אין זייער לעבען גארנישט דורכגעלעבט, מענשען וועלכע האבען אפגעהאקט זייערע יאהרען ערגיץ אין א העק.

די גראפאמאניע האט דא ענטדעקט א שמאלץ גרוב.

אין אונזער ארימער יודישער ליטעראטור האט זיך אגב אויך צובליהט די דאזיגע גראפאמאנישע זכרונות-שרייבעריי.

בעל-הבית'לעך, וואס לעבען ווי אין א מושב-זקנים, האלטען פאר נויטיג צו דערצעהלען דער וועלט, וואס זיי האבען איבערגעלעבט, איינגעבוירענע ליגנער דערצעהלען נישט-געשטויגענע און נישט-געפלויגענע פאסירונגען פון זייער לעבען, מענשען, וועלכע מען האט זיי פון אלע טירען ארויסגעיאגט בעשרייבען זייערע בעגעגענישען און אינטימע געשפרעכען מיט פערשידענע אנגעזעהענע מענשען.

אין א טייל פון דער ליטעראטור, וואס איז הונדערטער יאהרען געהאלטען געווארען ריין, ציכטיג און כשר פערגאזמוירדיגט געווארען.

נאך גרעסער איז דער מבול פון ראמאנען, נאוועלען און אנדערע ביכער פון דעם מין.

דא איז אזא פערפלייצעניש, אז מען קען גאר נישט דורכקריכען.

דא איז אזא מין בהלה, אז מען קען נישט וויסען ווער איז ווער.

נאך דא נישט לאנג האט מען נאך געקענט וויסען וועגען ריכטונגען אין דעם דאזיגען מין ליטעראטור, מען האט זי געקענט פונאנדערקלייבען אין די קינסטלערישע שטרעבונגען, מען האט געקענט וויסען א גרויסען טייל פון שריפטשטעלערישע נעמען, מען האט געקענט נאכקוקען און נאכפאלגען וואס עס ווערט געשאפען.

איצט איז א טומעל, א כאאס און א האקכאנאליע.

פלוצלינג דערוויסט דו זיך, אז אזא און אזא בוך האט זיך צולאזען אין הונדערטער טויזענדער עקזעמפלארען.

ווער איז דער פערפאסער? פון וואנען האט ער זיך גענומען? וועלכע זענען זיינע ערשטע ווערק?

קיינער ווייסט נישט.

לייענסט דאס בוך און דו קוועטשסט מיט די פלייצעס; א נאריש, פויל מעשה'לע.

אמעריקא איז די גרעסטע פאבריק פאר דעם דאזיגען פלאכען, נארישען טאלאנטלאזען מין ליטעראטור.

און אין דער גאנצער וועלט איז און אין גאנג דער צופעליגער שרייבער. צופעליג האט איינער אדער איינע אנגעשריבען א בוך, צופעליג איז עס פערשוואונדען געווארען.

עפעס א מין לאטערי-שפיל.

קעמפט מען נישט געגען דער דאזיגער פערפלייצונג פון דער דאזיגער פסולת, ריינער ליטעראטור, מען קען נישט קעמפען, עס איז אנ'איינדוסטריע, אין וועלכער צעהנדליגע טויזענדער מענשען זענען בלויז פראינטערעסירט; עס זענען דא מאשינען, עס זענען דא זעצער. עס זענען דא בוך-קרעמער, פערלעגער און אנגעשטעלטע, מען דארף דרוקען, מען דארף פערקויפען; איינס שלעפט דאס אנדערע.

אבער ווילד איז, וואס ביבליאטעקען זאמלען די ביכער, משונה'דיג איז, וואס קהל האלט עס פאר זיין חוב צו מזכה זיין די לעזער מיט דער דאזיגער פסולת אומזיסט.

איך פאהר אין טראמוואי, למשל, זעה איך מיידלעך, בחורים בלעטערען נערוועז ביכער, נארישע, טאלאנטלאזע ביכער, זעה איך אויף די ביכער דעם שטעמפעל פון א קהל'שע ביבליאטעק.

(ענדע זעה 7-טע זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

23 מאי
מיטוואך
ד
סיון תרפ"ח
זון-אויפגאנג 3.44
זון-אונטערגאנג 7.26

פאבאר פון יאהרגאנג 1907.

(מ) היינט, דעם 23 מאי קומט פאר אין לאדז דער פאבאר פון די יונגעלייט, וועלכע זענען געבוירען אין יאהר 1907 און די יאהרגענג 1883 ביז 1904, וועלכע זענען נאך ביז איצט נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע; די מיט „אדראטשעניעס" פון 1905 און 1906, ווי אויך די פרייוויליגע פון די יאהרגענג 1908, 1909 און 1910.

ס'דארפען זיך פאר דער קאמיסיע נומער 1 (פאמאר-סקא 18) שטעלען די יונגעלייט פון 1907, וועלכע וואוינען אין 3-טען קאמיסאריאט און וועמענס פא-מיליען-נעמען ס'הויבען זיך אן מיט די אותיות R פון Roz, S ביז Soń.

מארגען, דאנערשטאג S פון Son ביז Szli,

אין דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, (אגראדאווא 34) דארף זיך היינט שטעלען די געבוירענע אין 1907, וועלכע וואוינען אין 10-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות: — Ł, M, N, O, P, R, S ביז Su.

מארגען, דאנערשטאג — S פון uS, T, U, W, Z, Ż.

צו דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3 (זאקאנטנא 82) דארפען זיך היינט שטעלען אלע געבוירענע אין 1907 פון 9. פאליציי-קאמיסאריאט מיט די בוכשטאבען A, B, C, D, E, F.

מארגען דאנערשטאג — G, H, Ch, I, J, K.

די אויבענדערמאהנטע דארפען זיך שטעלען פינקטליך 8 א זייגער מיט פערזענליכע דאקומענטען.

לאדזער קרייז.

(ב) פון לאדזער קרייז דארפען זיך היינט שטעלען אויף פיעטריקאווער 187 די געבוירענע אין 1907 פון דער גמינע גאספאדאזש.

מארגען — פון דער גמינע טשארנאטשין.

פערד-קאנטראלעס.

היינט, מיטוואך דעם 23. מאי 8 א זייגער אינדערפריה אויפ'ן פלאץ רוג נארוטאוויטש און טראמוואיאווא-גאס דארפען ברענגען צו פיהרען די פערד, די פערד-בעזיצער, וועלכע וואוינען אין אכטען פאליציי-קאמיסאריאט און וואס זייערע פא-מיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות פון O, P, R.

מארגען, דאנערשטאג דעם 24-טען מאי פון 8. פאליציי - קאמיסאריאט מיט די פאמיליען - נעמען S, T, U, W, Z, Ż.

פון יעדען מנדב פאר „ישיבת חכמי לובלין"

ווערט זיין עפענטליך געמאלדען — זעה לאדזער יוד דיין נאמען זאל נישט פעהלען!

א זקנה געפינט איהר טויט אונ-טער די רעדער פון טראמוואי.

שוין דער צווייטער אומגליקס-פאל די וואך אין פאביאניץ אונטער די רעדער פונ'ם טראמוואי.

נעכטען בייטאג איז די 70-יעהריגע סטאניס-לאווא טשוואורקאווא ביים אריבערגעהען די זאמ-קאווע גאס, ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון דעם יאגענדען טראמוואי. דער מאשיניסט האט נישט בעוויזען דעם טראמוואי בעצייטענס צו פער-האלטען. ווען מען האט די פערבלוטיגטע אלטיטש-קע א פויערגענומען פון אונטער די רעדער, און ארויסגערופען די גיכע הילף, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז עס האט ביי דער אומגליקליכער גע-פלאצט דער שארבען.

אין אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(ב) מ. ליפיעץ (פיעטרקאווער 193); ע. מי-לע (פיעטרקאווער 46); וו. גראשקאווסקי (קאנ-סטאנטינאווער 15); א. פערעלמאן (ציגעל'גאס 64); מ. ניעווינאראווסקי (אלעקסאנדראווסקא 37); ס. יאנקעלעוויטש (צלס-שטאם 9).

גרויסע שאדענס פון מאנטאגדיגען שלאגס-רעגען און האגעל.

דער מאנטאג'דיגער שטורם האט געבראכט גרויסע שאדענס אין לאדז און אין דער אומגעגענד. אין שטאט האט דער רעגען פערגאסען א סך וואוינונגען וואס געפינען זיך אין די נידעריגע טיי-לען. אהעקגעריסען פארקאנעס, בוימער, שילדען א. ד. גל. עס האט שטארק געליטען דער קאטוילישער צמענטאוש, וואס עס האט איבערגעקעהרט א סך רענקמעלער.

עס האט אויך געטראפען אייניגע אומגליקס-פאלען. אויף רוג זשעראמסקא און נאוואראד-וואנסקא איז אן אפגעריסענער פלויט ארויפגעפאלען אויף דעם 6-יעהריגען סטאניסלאוו קנאפף (ראד-וואנסקא 9), דע סיונגעל האט עס צובראכען א פי-כעל און צוגעדרוקט דעם ברוסט-קאסטען.

אויף ר' אנדזשעיא און גראנסקא האט אן-אפגעריסענער געזימס פערוואונדעט אין קאפ דעם ארורכגעהענדען 46-יעהריגען אינדוסטריעלער עד-מונט לארענץ (ראדוואנסקא 1). אויף גראנסקא נאס האט א שטיק מויער געטראפען דעם 14-יעה-ריגען אוינגיוש פאוליאק (בזשעזשינער 86). די אלע קרבנות האט די פאגאטאוויע ערטיילט די ערשטע הילף.

ב'אמה קאטאסטראפאלע פאלגען האט גע-בראכט דער שטורם אין דער לאדזער אומגעגענד.

דער גרויסער האגעל האט אויסגעקלאפט די זריעות אין דער געגענד פון אלעקסאנדער קאנס-טאנטין, זגערזש און פאביאניץ.

אין זגערזש איז דא סטייכעל בזורע ארויס פון די ברעגעס און פערגאסען די נידעריג-ליגענדע גע-גענדען אויף די ניסען פון פילסודסקי, בערקא יאסעלעוויטש און פיאנטקאווסקי, אראפגעריסען די דעכער, ארויסגעריסען מיט די ווארצלען די בוימער א. ד. גל.

גרויסע וואסער-שטראמען האבע זפערגאסען די באהן-ליניע זגערזש-קוטנא. ביים צורעכט מאכען די ליניע ארבייטען גרעסערע גרופען ארבייטער. די קאמוניקאציע אויף דעם שטח איז איבערגע-ריסען געווארען. דאס וואסער האט בעשעדיגט אויך די טראמוואי-ליניע זגערזש-אזורקאוו.

אויף סרעבנע אונטער לאדז, האט דער שטו-רעם איבערגעקעהרט עטליכע סטאדאלעס. אין קאנסטאנטין אראפגעריסען עטליכע צעהנדליגג דע-כער און אויסגעקלאפט די שויבען כמעט אין אלע שטיבער. שטארק געליטען האבען אויך די צעגעל-ניעס און די גערטנער, וואו עס האבען געליטען דאס גרינס און די בלומען.

אויף דער קאראלעווער באהן-ליניע זענען אראפ פון די רעלסען דריי משא-וואגאנעס, וועלכע זענען בעשעדיגט געווארען.

שוין שפעט ביינאכט האט די באהן-דינער-שאפט אפגערייניגט די ליניע און עס איז צוריקגע-שטעלט געווארען די נארמאלע קאמוניקאציע.

אין אזארקאוו איז אריין א דונער אין א וואוינונג און דערהרגעט אויפ'ן ארט א געוויסע עמיליא לעמאנסקא, און שווער פערוואונדעט זענען געווארען מאריאן קיעראשינסקי און קאראל מאדראך.

אויך אין אנדערע הייזער אין אזארקאוו האט דער שטורם געמאכט גרויסע שאדענס.

פראצעס פון רידזעווסקי'ן פאר'ן ווארשאווער אפעלאציע-געריכט.

אונזער ווארשאווער קארעספאנדענט טעלע-פאנירט אינז:

אין ווארשאווער אפעלאציע-געריכט האט זיך היינט, אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער אילאווסקי, אנגעהויבע, דער פראצעס פון קאזשימיעזש רידזעוו-סקי, וועלכער איז בעשולדיגט, אז ער האט איינ-איינעם מיט וואלאשטשיק'ן ערמארדעט דעם לאדזער שטאדט-פרעזידענט ציגארסקי. רידזעווסקי איז, ווי בעקאנט, דורכ'ן לאדזער קרייז-געריכט פערמשפט געווארען צום טויט.

צום פראצעס זענען קיין ווארשא ארויסגערופען געווארען 14 ערות. עס בעשולדיגט דער לאדזער פראקוראר מארקאווסקי, אויף דער פאדערונג פון דער פערטיידיגונג איז פראק. שמירט צו דער בע-שולדיגונג נישט צוגעלאזט.

דער בעשולדיגטער אליין איז אויפ'ן פראצעס נישט געווען, ווייל זיין שטעלען זיך איז נישט אבלי-גאטאריש.

נאכדעם, ווי עס איז רעפערירט געווארען דער גאנג פון פראצעס אזוי, ווי ר'איז פארגעקומען אין לאדז, זענען אויסגעהערט געווארען עטליכע ערות פון דער פערטיידיגונג און פון דער בעשולדיגונג. די עו"ת האבען אין אלגעמיין קיין נייעס נישט אריינ-געבראכט אין האבען איבערחזרט דאס, וואס זיי האבען געזאגט אויפ'ן פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט.

ניי איז געווע זדי ערקלערינג פון געוו. פאלי-ציי-קאמיסאר לוטאסטאנסקי. ער איז געבראכט גע-ווארען מיט'ן עטאפ פון טורמע, וואו ער זיצט אלס בעשולדיגטער אין ארגאניזירען אנפאלען. לו-טאסטאנסקי האט ערקלערט, אז רידזעווסקי'ן האט מען געשלאגען, צווינגענדיג איהם זיך מודה צו זיין אין דער שולד.

דער פראצעס איז היינט נישט פערענדיגט גע-ווארען און וועט ווייטער פארקומען מארגען (היינט מיטוואך).

ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע שטורמען צו בעקומען שטיצע.

(ס) נעכטען פארמיטאג האט זיך פאר'ן לאקאל פון ארבייטסלאזען-פאנד, אלעי קאשטשושקא 9. פערזאמעלט א פאר הונדערט אינטעלעקטועלע אר-בייטסלאזע, וועלכע האבען פערלאנגט מ'זאל זיי אויסצאהלען די ארבייטסלאזען אינטערשטיצונג פאר'ן חודש מאי.

דער לייטער פון ארבייטסלאזען-פאנד ה' אפענבאך האט מסכים געווען אויפצונעמען א דעי-לעגאציע וועלכע האט איהם מיטגעטיילט, אז די אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע געפונען זיך אין א טרויעריגען מצב, פון פאר פסח אן האבען זיי נישט בעקומען קיין זאונטערשטיצונג און עס קומט איצט אויס די 1600 אינטעלעקטועלע ארבייטסלאזע פשוט צו הונגערן.

דער ה' אפענבאך האט געענטפערט, אז די שולד איז נישט זיינע. יעדעס מאל בעקומט ער געוועהנליך געלד פון ווארשא איינע טאג פאר סוף חודש. וועגען וועלכען ער טיילט יעדעס מאל מיט אין דער פרעסע. איצט, הגם, מיר האבען שוין דעם 22. מאי פונדעסטוועגען, איז נאך פון ווארשא נישט דערהאלטען געווארען קיין שום מיט-טיילונג וועגען געלד פאר ארבייטסלאזע. דער לייטער האט אבער ערקלערט זיין גרייטקייט, וועגען דעם ענין צו אינטערווענירען אין דער וואיעוואדזטווע.

ה' אפענבאך האט זיך טאקע באלד טעלעפא-ניש פערבינדען מיט'ן נאטשאלניק פון אמט פאר ארבייטסלאזען-שוץ. ביי דער וואיעוואדזטווע, ה' וואיטשעכאווסקי, וועלכער האט פערזיכערט, אז מאנטאג וועט אנקומען געלד פון ווארשא.

די ארבייטסלאזע האבען זיך אבער מיט דעם נישט בעגנ'געגנר און זענען אוועק אין דער וואיע-וואודזטווע. דארט האט די רעלעגאציע אויפגענומען דער נאטשאלניק פון ארבייטער-שוץ-אמט ה' וואי-טשעכאווסקי. די רעלעגאציע האט דעם נאטשאלניק ערקלערט, אז פאר די ארבייטסלאזע איז נישט מעגליך צו ווארטען איבער יום טוב מיט דער אינ-טערשטיצונג, ווייל זיי נויטיגען זיך שוין איצט אין געלד, בפרט ווען אין ווארשא האט מען שוין די אונטערשטיצונג אויסגעצאהלט.

דער נאטשאלניק ה' וואיטשעכאווסקי האט פערזיכערט דער רעלעגאציע, אז ער וועט זיך תיכף פערבינדען מיט ווארשא און בעמיהען זיך, אז די אונטערשטיצונג זאל אויסגעצאהלט ווערען נאך פאר יום טוב.

8 יעהריגער יונגעל וואנדערט פון שעראדז ביז לאדז.

מיט א פאר טעג צוריק איז ביים לאגרזירט מארצין לוסקא פון דארף ליפין פערפאלען געווארען זיין 8-יעהריגער זוהנדעל. דאס קינד איז ארויסגע-גאנגען בייטאג פון דער היים און איז נישט צו-ריקגעקומען.

די עלטערען האבען זאומעטום געזוכט, נאכ-דעם געמאלדען דער פאליציי, וועלכע האט צו-שיקט אומעטום מעלדונגען וועגען דעם פערפאלע-נעם קינד.

איינע אזא מעלדונג איז אויך געקומען קיין לאדז.

נעכטען, האבען די דורכגעהער אויף נאפיורר-קאווסקי גאס, בעמערקט א אויסגעמאטערט פער-הונגערט קינד, מען האט עס אפגעפיהרט אין פא-ליציי-קאמיסאריאט. דארט האט דאס קינד דער-צעהלט, אז ער האט זיך אויפגעוועצט אויף א פיהר וועלכע איז דורכגעפאהרען נעבען זייער הויז און געבעטען מען זאל איהם מיטנעהמען. דער פוהר-מאן האט דאס יונגעל אפגעפיהרט ביז לאדז און אפגעלאזט אין שטאדט איינעם אליין. דאס קינד האט זיך ארומגעבלאנקעט הונגעריג און שלעפעריג ביז סענשען האבען זיך דערבארעמט איבער איהם.

דאס איז געווען דער פערפאלענער 8-יעהרי-גער אנטאני לוסקי.

צום פריהלינגס-
יום-טוב
שבועות
— קויפט איהר —
אמבילליגסטען
ארטיגע און אויסלענדישע
קאסמעטיק,
פערפומען,
בעמיקאליען
די פרישסטע מינעראל-וואסערן
אין אפטייק-סקלאר פון
מאגיסטער - פארמאציע
K. Stock
19 Zawadzka 19
Telefon 41-02.

אכטונג!
ספעציעל פאר אפרייזענדע
אין דארף!
בעזארגט אייך ביי אייער אפרייזע מיט א שאכטעלע, וואס ענטהאלט נויטיגע מיטלען אלס שנעל הילף, ווי: יאדינע, וואטע, וואלעריאן-טראפען א. ז. וו. דער פרייז פון די שנעל-הילף-שאכטעלעך איז פון 2 זל. אן.

א זעלבסטמארד אונטערן טראמוואי.

(ב) ווען דער צופאהר-טראמוואי האט זיך גע-פונען נעבען הויז פון אלעקסאנדראווסקא 163, האט זיך אונטער די רעדער פלוצים ארונטערגעווארפען עפעס א יונגער-מאן.

פון אונטער די רעדער האט מען ארויסגעצוי-גען דעם זעלבסטמערדער אינגאנצען א צו'הרג'עטען. די אויספארשונג האט ארויסגעוויזען, אז דאס איז דער 19 יעהריגער וולאדיסלאוו קושאווא (ענגעל-גאס 6).

תלמוד-תורה מיט הצלות נפשות צוזאמען אין ישיבת חכמי לובלין

נייע פערוואלטונג פון „מלביש ערומים"

ס'איז פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמ-לונג פון פעראיין „מלבוש ערומים", נארוטאוויטשא 43, אויף וועלכער ס'איז געוועהלט געווארען פאל-גענדע פערוואלטונג: פרעזעס: ה. ש. שטיינבערג, וויצע: ה. י. רייטבערגער. קאסירער: ה. ש. דרעזש עהרען-סעקרעטאר: ה. מ. מענדעלזאהן. מיטגלידער ה"ה י. גראהמאן, י. שעפנער, ב. דרעזש, י. יאקר-באוויטש, און מ. סאיאמאנטשיק. קאנדידאטען אין דער פערוואלטונג: ה"ה י. שעפנער, נ. קעמפנער, י. אבארזשאנעק, ש. גרינבערג, און ב. עהרליך. רעוויזיאנס-קאמיסיע: ה"ה ה. פערל, נ. מארגוליעס און ל. האמער. קאנדידאטען; ה. ל. שטייער.

אין דער פרויען-סעקציע איז געוועהלט געווא-רען: פארזיצענדע פר. ל. שטיינפעלד, וויצע: פר. מ. גראהמאן. עהרען-סעקרעטאר: פר. אידא בער-נער. פערוואלטונגס-מיטגלידער: ל. שיפערמאן, ל. לויפער, א. סאלאמאנטשיק, ה. נאזיצקי, קאסטאן פר. א. רייטבערגער, לעווין און שעפנער.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקה. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ-לאמפען). נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
פארמיטאגס פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

די אַקציע צו בויען אַרבייטער-הייזער.

(ס) די בוי-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט האָט אונטערן פאָרזיץ פון לאָווניק איזדעבסקי אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג, אויף וועלכע ס'איז בעהאַנדעלט געוואָרען די אָפּערטען, וואָס זענען צוגעשיקט געוואָרען אויפ'ן קאָנקורס צו בויען אַרבייטער-הייזער, וואָס דער בוי-קאָמיטעט האָט בשעתו פערעפענטליכט. איינינע אָפּערטען זענען אָנעריקענט געוואָרען פאַר פּאַסענד און דער פּראָטאָקאָל פון דער זיצונג, צוזאַמען מיט די אָנגענומענע אָפּערטען זענען איבערגעשיקט געוואָרען צום קאָמיטעט צו בויען אַרבייטער-הייזער.

די אַרבייט ביים בויען אַרבייטער-הייזער וועט זיך שוין אָנהויבען די נאָהענטסטע טעג. דער בוי-קאָמיטעט טרעט שוין צו צו ווערבירען אַרבייטער צו דער בוי-אַרבייט. דער פערנעהם און טעמפּאָ ביים אויסבויען די אַרבייטער-הייזער, איז אָבער אָנבעלאַנג אָן דעם גיכען בעקומען פון די אמעריקאַנער הלוואה.

ווער קאָן זיך אָפּזאָגען פון אַ נדבה
פאַר'ן גרעסטען מרכז התורה
ישיבת חכמי לובלין

ווילדקייט.

נעכטען בייַנאַכט האָט עפּיס אַ ליץ אָנגעקלונגען אין חסד של אמת אַז אויף פּיעטריקאָווער נאָס נומער (דאָ האָט ער גענוי אָנגעגעבען דעם נומער און וואוינונג פון אַ געוויסען י.) איז פּלוצלונג געשטאָרבען אַ מאַן, און אַז מ'בעט אַהין צושיקען אַ פאָר יורען פון חסד של אמת אויף צו ערלעדיגען די פערשידענע פאָרמאַליטעטען. אין אַ 10 מינוט אַרום האָט דער ליץ ווידער נעקלונגען, פאַרוואָס ביז איצט איז קיינער נישט געקומען. ווען „חסד של אמת" האָט אויפ'ן אָנגעוויזענעם אַדרעס אַרויסגעשיקט אַ מענשען, האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז י. איז געזונט און שטאַרק און אַז דאָס האָט אימיץ זיך אויף אַזאַ אופן געוויצעלט, אָדער אפשר נאָר אָפּגעטון אַ שפּיצעל דעם ה' י.

מ'דאַרף ווירקליך קומען ביז צו דער לעצטער מדרגה פון ווילדקייט, כדי צו פּרוּווען אַזאַ לצנות. אַ שאָד וואָס דער ריזשורנער פון חסד של אמת האָט דעם פּערשוין נישט איבערגעגעבען צו דער פּראָקוראַטור.

פון האָלץ-אַרבייטער-פעראיין.

אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון בוי-טישלער-אַרבייטער, איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען צו פאָדערען אַ לוין-הוספה פון 30 פּראָצענט.

צוליב דעם, וואָס ביז מאָנטאָג האָבען די מייסטער נישט געגעבען קיין בעפרידיגענדען ענטפער איז דינסטאָג פריה אויסגעבראָכען אַ שטרייק פון אַלע בוי-טישלער-אַרבייטער.

ווער האָט געוואונען די 70,000 זל.?

ווי בעקאַנט, איז דאָס יעצטיגע הויפּט-געווינס 70,000 זל. געפאַלען אויף דעם נומער 89106, וועלכעס איז פערקויפט געוואָרען דורך דער קאָלעקטור ס. יאַסקאַ (פּיעטריקאָווער 22 און פּיעטריקאָווער 66). דאָס מאָל האָט דאָס גליק געשמייכעלט 4 שפּילערס. די נעמען זייערע ווערען געהאַלטען אין געהיים. פון בערוף זענען זיי: אַן אָנגעשטעלטער אין אַ קאָאָפּעראַטיוו, אַ סוחר פון גלאָז-בראַנזשע, אַ פויער פון אונטער אַלעקסאַנדער און אַ פרייליין ביי די עלטערן.

פון „בית לחם".

דער לאָדזער יודישער הילף-פעראיין „בית לחם" פיהרט אַדורך צום קומענדיגען יום-טוב-שבועות אַ הילפס-אַקציע פאַר אָרימע בכבוד'דיגע פאַמיליעס, וועלכע לעבען אין נויט און קענען נישט אויסשטרעקען די האַנד צו בעטען אַ נדבה.

דער פעראיין ווענדעט זיך אַלזאָ, צו אַלעמען מיט אַ בקשה מיטצוהעלפען מיט שפענדען דעם פעראיין „בית לחם" אין דער נוצליכער אַקציע צו בעזאָרגען די אָרימע בכבוד'דיגע פאַמיליעס אויף יום טוב מיט ברויט, חלה, פלייש, ליכט טיי, צוקער, קאַרטאָפעל א. ד. ג.

שפענדען ווערען אָנגענומען אַ גאַנצען טאָג אין קאַנצעלאַריע פונ'ם פעראיין ווסכאָדניאַ 70.

פּאַרפּאַלע!.

[פער'סמ'ט]. נעכטען אַרום 8 אַ זייגער אינדערפריה האָט זיך אין טויער פון הויז אויף פראַנציסקאַנסקאַ 10 פער'סמ'ט מיט זאַלצזויער אַ אונבעקאַנטע פרוי פון אַ יאָהר 30.

די פּאָגאָטאָוויע האָט די דעספּעראַטקע אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

[זעלבסטמאָרד פון אַ וואַרשאָווער פרוי]. אויף רוג פּיעטריקאָווער און ציגעל-גאַס האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד די 22-יעהריגע ביילע קליינמאַן, אַ פרוי פון אַ בעקער אין וואַרשאָ. די פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אַ שבועות-באַל אין „הזמיר".

שבת, דעם צווייטען טאָג שבועות אָרדענט איין דער „הזמיר", אין אייגענעם לאָקאַל, אַ גרויסען טראַדיציאָנעלען שבועות-באַל מיט אַ רייכען פּראָגראַם.

אין אָווענד וועלען זיך בעטייליגען: דער „הזמיר"-כאָר אונטער דער לייטונג פון דיר. י. פייווישיס, וועלכער וועט אויספיהרען אַ גאַנצע רייהע יודישע פרעהליכע פאָלקס-לידער, אַ חוץ דעם וועלען אויסגעפיהרט ווערען אינסצעניזאַציעס פון חסידישע מעשה'לעך אונטער דער אָנפיהרונג פון ה' לעוויטין, און ספּעציעל צוגעגרייטע חסיד'ישע רקודים'לעך וועלען פערגאַנצען דעם באַל. נאָכ'ן פּראָגראַם טענץ.

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
גאַסטראָלען פון דער בעריהמטער סובּרעטין פון אַמעריקאַ בעטטי קעניג.
פרעהליכער יום-טוב-רעפּערטואַר:
פרייטאָג 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען
„חאַצקעלע כל-בו'ניק"
אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון בוימוואַל. הויפּט-ראָל „חאַצקעלע"—ב. קעניג
פרייטאָג ד. 25-טן, 9.30, שבת ד. 26-טן, 9 אָוו.
פּרעמיערע! צום 1. מאָל אין לאָדז! פּרעמיערע!
דער פרעהליכער מאַטראָז
אָפּערעטע אין 3 אַקטען פון מ. קעניג, מוזיק פון טאַנצמאַן, אַראַנזשירט פון ל. זעלמאַן. הויפּט-ראָל „דזשימי", פרעהליכער מאַטראָז—בעטטי קעניג. רעזשיסירט פון מ. כליוונער. דועט „נידער מיט די מענער", קופּלע „אַ בחור מוז האָבען אַ ווייב" און „אוי, מענער", געזונגען דורך בעטי קעניג.
קוואַרטעט „חתונה-האָבען איז אַ ביזנעס אין אַמעריקאַ", דועט „נידער מיט די פרויען"
שבת 3.30 נאָכמ. צו ביליגע פרייזען
דאָס פּינטעלע יוד
אָפּערעטע אין 4 אַקטען פון טאָמאַשעווסקי. הויפּט-ראָל „ביינישעל"—בעטי קעניג.
זונטאָג, דעם 27-טען, 3.30 אַ זייגער נאָכמ. צו ביליגע פרייזען
די סיבּירער חתונה
זונטאָג ד. 27-טען און מאָנטאָג ד. 28-טען 9 אין אָווענד—פּרעמיערע!
דבורה פון בערדיטשעוו
מאָנטאָג 330 נאָכמ. צו ביליגע פרייזן
„מאַלי-דאַלי"
ס'נעהמען אָנטייל פרויען: בעזמאַן, זעווקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פּאָדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן. טענץ איינשטודירט פון טאַנץ-מייסטער ב. לייבאָוויטש. אַדמינ.: א. בעזמאַן. ביהנע-לייטער: מאַכאַראָווסקי. בילעטען אין פילהאַרמ.-קאַסע.

אַרטיסטען פון דער ווילנער-טרופּע

בעטייליגען זיך אין אַ שלום-עליכם-פריהמאָרגען

די טעג פאַלט אויס דער יאָהרצייט פון אונזער גרויסען דיכטער שלום-עליכם. כדי צו עהרען זיין אָנדענקען, אָרדענט איין דער פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער לאָדזער אָפּטיילונג פון קולטור-ליגע אַ שלום-עליכם-פריהמאָרגען.

וועגען לעבען און שאַפען פון פערשטאָרבענער דיכטער וועט רעפערירען ראַטמ. י. ליכטענשטיין. די בעקאַנטע אַרטיסטען פון דער ווילנער-טרופּע ווייסליץ און קאַמיען וועלען רעציטירען געקליבענע זאַכען פון שלום-עליכם'ס שאַפען.

די דאָזיגע שלום-עליכם-פייערונג האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקען אינטערעס ביי אַלע ליבהאָבער פון שעהנעם יודישען וואָרט.

מהנות יונגע טאַלאַנטען
וואַרטען אויף דער ערעפנונג פון
ישיבת חכמי לובלין

אין „אַרטעס"

„שושנת יעקב" צום לעצטען מאָל.

היינט ווערט צום לעצטען מאָל געגעבען דער אויסגעצייכענטער 6-טער פּראָגראַם א. נ. „שושנת יעקב".

ס'איז באמת אַ גרויסער שאָד, וואָס ס'ווערט שוין אַראָבגענומען פון אַפיש דער „שושנת יעקב" וועלכער האָט פערמאָגט אַ רייהע שלאַגערס פון ערשטער מדרגה.

דער דאָזיגער פּראָגראַם האָט אונגעהייער אויסגענומען ביי אַלע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג, און בלויז איינצעלנע, געצעהלטע נודניקעס פון דעם מין „ביכער-ווערים" האָבען זיך געפיהלט געטראָפען פון דעם טונקעלענס „נודניק", וועלכער האָט זיי משמעות נעדריקט ביי דער גאַל, און געגעבען זייער קאַריקאַטורעלע אָבשפּיגלונג אין דער גלענצענדער אינטערפּרעטאַציע פון דעם טעמפּעראַמענטפולען דזיגאַן.

אַלזאָ, היינט גייט דער „שושנת יעקב" צום לעצטען מאָל, אָנגעפיהרט פון דעם צושטיפטען לויוויטשער דעלעגאַט, וועלכער האָט די ריכטיגע נודניקעס אין לויוויטש...

און — מאָרגען קומט די פייערליכע פּרעמיערע פון 7-טען פּראָגראַם, א. ג. „יודישע טעכטערלעך".

דער טאַנץ אַרום גאָלדענעם קאַלב.

18) (ראָמאַן).

אַנ'אמת'ער אָנפאַל פון אייפערזוכט האָט איהם אַרומגעכאַפּט:

ער איז געווען כמעט ווי איבערצייגט, אַז סאַלאָמעאַ מוז איצט זיין אינ'ערגיץ מיט עפּיס אַ ליבהאָבער.

בעוויזען זיך איצט אין האָטעל, כדי נישט אַרויסרופען ביי פרעמדע מענשען קיין שפּאָטישע שמייכלען, און ער האָט בעשלאָסען צו פערבלייבען אין קאַסינאָ, וואו ער איז בעסער גרייט געווען צו פערבלייבען די גאַנצע נאַכט, איידער איינער אַליין צו גיין אַהיים, און בעגעגענט ווערען דורך אַן איראָנישען שמייכעל פון פּאָרטיע.

פונדערווייטענס האָט ער דערזעהען די איינגעבויגענע פיגור פון ראָמעק ליפּמאַן.

ראָבערט איז צו איהם צוגעגאַנגען.

— האָט איהר אפשר געזעהען מיין פרוי? — האָט ער אַ פרעג געטון.

— יאָ, אַנ'ערך מיט אַ שעה צוריק...

— און פריהער?

— פריהער האָב איך זי נישט געזעהן! — האָט ראָמעק געענטפערט.

— איך דאַנק אייך! — האָט ראָבערט איהם בעדריקט די האַנד—היסט עס, אַז זי איז אַוועק אַהיים...

דער זאַל איז געוואָרען אַלץ ליידיגער.

עטליכע פרויען פון די, וואָס „זענען געבליבען מחמת נישט רעגולירטע רעכנונגען", האָבען נאָך געמאַכט די לעצטע פּרובען צו פעראינטערעסירען עמיצען פון די מענער מיט זייער נאַקעטער שיינקייט.

צוויי יונגע מיידלעך מיט פרעכטיגע קערפּער'ס און וואולגאַרע מאַנירען האָבען ראָבערט'ן פאַרגעשלאָגען זייער דינסט.

— קלייבט זיך אויס! — האָט איינע שמייכלענדיג אַ זאָג געטון.

— נעהמט אונז ביידע! — האָט די אַנדערע פאָרגעשלאָגען — דאָס וועט זיין גאָר ליבענסווירדיג פון אייער זייט...

— דאָס איז אונמעגליך, ליבע פריילינס, איהר קומט אַביסעל צו שפּעט... כ'האָב שוין אַ ווייב זאָל לעבען!

— נו, זייט אונז מכבד מיט אַנ'אָווענד-ברויט... מיר וועלען טרינקען פאַר אייער געזונד!

ראָבערט האָט זיי געגעבען עטליכע צעהנדליג פראַנק, און איז אַזוי-אַרום פּטור געוואָרען פון זייערע פּראָפּאָזיציעס.

ער האָט משמעות מעהר נישט געקאָנט פערבלייבען אין קאַסינאָ. די גאַסען-פרויען האָבען זיך ממש איינגעזויגען, ווי די פּיאַווקעס.

ער איז אַרויס פון קאַסינאָ, און מיט פאַמעליכע שריט אַוועק שפּאַצירען אויף דער פרישער לופט.

— ניין! — האָט ער צו זיך נערוועז אַ זאָג געטון—אַזאַ לעבען קאָן זיך ווייטער נישט ציהען! איך פיהל, אַז אין אַ מאָמענט פון שגעון-אָנפאַל וואָלט איך געקאָנט בעגיין די שרעקליכסטע נאַרישקייטען!

אין עטליכע מינוט שפּעטער האָט ער פערזאָרגט בעטראַכט:

— וואָס, אייגענטליך, וויל איך דען פון איהר? וואָס איז דען דער לייכט-טורעם, וועלכער בעלויכט מיר דעם וועג אין דער צוקונפט? קלאָהר, אַז דאָס איז דער שטערען, וועלכער פערלעשט זיך נישט — דאָס איז גאָלד, וואָס פערשאַפט כבוד און דרך ארץ מצד די מענשען... איך האָב דאָך אַליין בעשלאָסען נישט אָפּצוטרעטען פאַר גאָרנישט, כדי צו דערגרייכען דעם ציל... און אָט האָט זיך מיר אָנגעהויבען וועג אַריינגעריסען דער בייזער ווייכער פון ליבע, וואָס בעדראָהט מיך, וואָס וויל מיך אומוואַרפען אין אָנהויב וועג... שוין-זשע דאַרף עס מיך פערדריסען, וואָס איך האָב זיך פערבונדען מיט אַ פרוי, וועלכע אַרבייט מיט אַלע מיטלען פאַר מיין טובה-וועגען?

ראָבערט'ן האָט שווער געמאַטערט דער געדאַנק:

— איך ווייס דאָך — האָט ער געטראַכט—איך בין איבערצייגט, אַז זי פערקויפט זיך נאָר אויס ליבע צו מיר!... אָבער, גוואַלד-געשריגען, איך האָב זי דאָך משוגע'נערוויז ליב! איך האָב זי ליב מיט דער אויסערגעוועהנליכער ליידענשאַפט, וואָס וויל נישט וויסען פון קיין שום לאָגיק, פון שכל, פון חכמות! איהר האָב ליב איהר שרעקליכע נשמה, איהר האַנד—איהר גרויזאַמע האַנד, וועלכע האָט אָהן אַ ציטער אַריינגעשטאָכען אַ קינזשאַל אין אַ לעבעדיג האַרץ, כדי אויף אַ שריט צו דערנעהענטערען זיך צום אָנגעמערקטען ציל... וואוהין געה איך?... צי האָב איך גענוג כוחות אין זיך?.. דאָס וועט בעוויזען די צוקונפט!

אומבעמערקט איז ער געבליבען שטעהן פאַר זיין האָטעל, וואו ער האָט געוואוינט.

דורך די צווייגען פון די ביימער האָט ער געקאָנט זעהען זיינע פענסטער.

די פאָרהענגליך זענען געווען אויפגעהויבען און אין די צימערן איז געווען פינסטער.

ער האָט שוין געוואָלט פערבייגעהן, נאָר אין פענסטער האָט זיך פּלוצלינג אָנגעצונדען אַ פייערל...

אויפ'ן באַלקאָן האָט זיך בעוויזען דער סילועט פון סאַלאָמעאַ'ן.

ראָבערט האָט אַ טיפען זיפץ געטון.

ער איז אַריבער די גאַס, שנעל אַריינגעשפּרונגען אין גאָרטען, און אין אַ מינוט אַרום איז ער שוין געווען לעם סאַלאָמעאַ'ן.

— פונוואַנען קומסטו איצט? — האָט ער אויסגערופען.

טססס!! — האָט סאַלאָמעאַ אַ וואונק געטון — די ווענט זענען דאָ זעהר דינע... איך בין אַזוי מיד... אויסגעמאַטערט... קום שלאָפען!

— וואָס האָסטו געטון? — האָט ראָבערט דאָסמאָל שוין שטיל אַרויסגעשעפּטשעט.

— איך... איך האָב זיך פערדינט אַ פערעלקאָליע! — האָט זי אַ זאָג געטון, אַרונטערנעהמענדיג פון האַלז אַ פּרעכטיגען שנור פּערעל. אָבער, פרעג שוין נישט, ס'אַראַ אַרבייט דאָס האָט אָפּגעקאָסט! מאָרגען וועל איך דיר וועגען דעם דערצעהלען.

זי האָט זיך פאַמעליך אויסגעטון, פרעהענדיג זיך, וואָס זי וועט באַלד נאַקעט שטעהן פאַר דעם יעניגען, וואָס זי האָט אויסדערוועהלט אַלס איהר בעפעהלער און געביטער, און וועלכען זי האָט איבערגעשטיגען מיט איהר מעכטיגען ווילען, מיט איהר ענערגיע, העזה און אומפערשעמטקייט.

אָבער פונדעסטוועגען האָט זי געקראָגען רחמנות אויף איהם.

זי איז נאָהענט צוגעגאַנגען צו ראָבערט'ן מיט אַ צערטעלדיג בליק און איהרע גרויסע, הערליכע אויגען און געפּרובט איהם טרייסטען מיט איהרע הייסע לאָקעס.

— דו ליידסט נאָך אַלץ, מיין ליבער... פיהלסט זיך נאָך אַלץ אומגליקלעך... אַך, ווען דו וואָלסט נאָר געוואוסט...

— יאָ, מיר איז טאַקע זעהר און זעהר שווער! — האָט זיך ראָבערט מודה געווען.

(פאָרטזעצונג קומט).

רוסלאַנד האָט אויפגעהערט צו זיין דער מושל אויף דעם תבואה-מאַרק.

5 מיליאָן דעסיאַטין ערד זענען אין פאַריגען יאָהר ווייניגער פערבויט, ווי אין יאָהר 1926.

דער פויער עסט אַליין אויף די תבואה און וויל זי נישט פערקויפען.

עס איז בעקאַנט, וואָס פאַר אַ ראָלע רוסלאַנד האָט אָפּגעשפּילט פאַר דער מלחמה אויף דעם געביט פון ליפערן פערשידענע מינים אַגראַר-פּראָדוקטען בכלל און ברויט — תבואות בפרט. בלויז נערשטען האָט רוסלאַנד געגעבען 64 פּראָצענט פון די אַלגעמיינע אויסזאַצען פון דעם ראָזינען אַרטיקעל. רוסלאַנד איז געווען אַ פּראָדוצענט, וועלכער האָט אָפּגעשפּילט אַ דאָמינירענדע ראָלע אויף דעם גאַנצען אייראָפּעאישען קאָנטינענט און מיט וועלכען עס האָבען זיך ערנסט געמוזט רעכענען אַזוי אַמעריקאַ, ווי אויך קאַנאַדאַ און אַלע אַנדערע מלוכות אויף יענער זייט אָקעאַן. די רוסישע תבואה-פּראָדוקציע איז אין די פאַר מלחמה-יאָהרען געווען אַ אויסגעצייכענט געגען-געוויכט געגען די שוין דאַמאָלס ענטשטאַנענע מאָנאָפּאָליסטישע אַפּעטיטען פון אַמעריקאַ אויף דעם געביט פון תבואה-מסחר, וויל אַזוי די דרום-אַמעריקאַנישע בערזעס, ווי אויך די פערבאַנדען פון די „פּאָלים" פון צפון-אַמעריקאַ, וועלכע האָבען נאָך דאַמאָלס נישט עקזיסטירט אין דער היינטיגער פאָרם. האָבען געמוזט אין אַלע זייערע אונטערנעהמונגען און ריכטונגען, זיך געגוי אומקוקען אויף דעם דאַמאָלדיגען רוסלאַנד, און גוט אַכטונג געבען מיט וואָס פאַר אַ כח און אין וואָסערע פערהעלטענישען זי רוקט אַרויס יעדעס יאָהר אויף אונטערצוואַרפען זיך דעם וועלטליכען תבואה-מסחר.

היינט האָט זיך די לאַגע געענדערט לגמרי. אויך אַמעריקאַ האָט זיך זעלבסטשענדיג בעהאַלטען אין די גרעניצען, וואו זי האָט פריהער אַפילו שווער געקעמפּט מיט רוסלאַנד. דער רוסישער אָנבאָט אָבער, וועלכער האָט פאַר דעם קריג אויסגעמאַכט לכל הפחות צוועלף מיליאָן פוד, האָט בעטראָפען אין פערגאַנגענעם יאָהר נאָר בלויז 3 מיליאָן פוד, היי-יאָהר ראַננען איז פאָרגעזעהען אַ עקספּאָרט פון רוסלאַנד פון בלויז איין מיליאָן פוד.

אַזוי ווי אָבער די בעדינגונגען פון דער פּראָדוקציע פעראַנדערען זיך אַלץ ווייטער, בעהויפּטען די סטאַטיסטיקער, וואָס זענען גוט בעקאַנט מיט די פערהעלטענישען פון היינטיגען רוסלאַנד, אַז די רוסישע פּראָדוקציע וועט ווייטער פאַלען און אין קומענדען יאָהר וועט זי קאָנען וואַרפען אויף די אינטערנאַציאָנאַלע קאָנסומציע - מאַרקען בלויז 600,000 פוד.

עס איז אַ גאַנץ נאַטירליכע זאַך, אַז אויף דעם און נישט אויף קיין אַנדערען אופן שטעלען זיך פאַר די אַרומגערערטע פערהעלטענישען. די באָלשעוויקעס אַליין האָבען דורך ריקאָוו'ס מויל ערקלערט אויף איינעם פון זייערע פּאַרטיי-מיטינגען, אַז בלויז אין אייראָפּעאישען רוסלאַנד איז די בעאַרבייטע ערד-אויבערפלאַך אין יאָהר 1927 קלענער מיט 5,000,000 דעסיאַטין, ווי אין יאָהר 1926. ריקאָוו פערשווייגט ריסקרעט, ווי עס זעהט אויס דער פערגלייך מיט די פאַר מלחמה-יאָהרען. עס גיט אָבער דערויף אַ תשובה די סטאַטיסטיק, וועלכע שטעלט פעסט, אַז דער היינטיגער שטאַנד פון דער בעאַרבייטער ערד אין אייראָפּעאישען רוסלאַנד דערגרייכט קוים 80 פּראָצענט אין פערהעלטניש צו דעם שטאַנד פון פאַר דער מלחמה, נעבען דעם כסדר זיך פערקלענערען פון די בעאַרבייטע ערד-שטחים, ווערט גלייכצייטיג ווינציגער די פּראָדוקטיוויקייט פון דער אַרבייט.

אָבער נישט בלויז די פּאַקטישע פערקלענערונג פון דער פּראָדוקציע האָט אַ השפעה אויף די איצטיגע בעגרענעצונגען פון תבואה-אָנבאָט, ווי אויך אויף דעם אָנבאָט פון אַנדערע לאַנד-ווירטשאַפטליכע פּראָדוקטען. נישט קיין קלענערע ראָלע אין דעם פאַל שפּילט אָפּ אויך דער פאַקט, וואָס דער רוסישער פויער וויל נישט פטור ווערען פון דער דורך איהם פּראָדוצירטער סחורה. די ספּעציפישע ווירטשאַפטליכע פערהעלטענישען, וועלכע עס האָט געשאַפען דער סאָוויעטישער סיסטעם, האָבען גורם געווען אין רוסישען דאָרף אַ צוריק-קעהרען זיך צו דעם אַלטען און פּרימיטיווען האַנדעלס-אופן, צו דעם אופן פון בייטען סחורה, דער רוסישער פויער פערלאַנגט פאַר זיינע פּראָדוקטען די איהם נויטיגע פאַבריקס-אויסאַרבייטונגען. די ראָזיגע אויס אַרבייטונגען אָבער פערמאָגט דערווייל רוסלאַנד זעהר ווייניג. די היימישע אינדוסטריע, וועלכע איז דורך דער רעוואָלוציע פערניכטעט געוואָרען, איז ערשט מיט גרויסע אָנשטרענגונגען און מיט גרויסע בעמיהונגען לאַנגזאַם אויפגעבויט געוואָרען. אויף אַ ענטשפּרעכענדען פערנעהם אין דעם פאַל פעהלען אָבער קאַפּיטאַלען. פון דאַנען נעמען זיך די ערנסטע שוועריגקייטען אַרויסצובעקומען פון דעם פויער די אַגראַר-פּראָדוקטען, וועלכע ער פערמאָגט, און פון דאַנען שטאַמט די ספּעציפישע שנאה, וועלכע בעשטעהט היינט אין סאָוויעט-רוסלאַנד צווישען דעם שטאָטישען פּראָלעטאַריאַט און דעם דאָרף. די ענטגילטיגע קאָנסעקווענץ דערפון איז דער פאַקט, אַז דער היינטיגער רוסישער פויער, נישט קאָנענדיג פערוועטען, עווענטועל אויסבייטען זיין סחורה אויף איהם ענטשפּרעכענדע בעדינגונגען, קאָנסומירט זי ליבער אַליין, אַלזאָ פולשטענדיג אַנדערש, ווי ס'איז געווען. אין דעם עבען געפינט איהר פולשטענדיג טרעפליכע בעגרינדונג דאָס גלייכוואָרטעל: „דער היינטיגער רוסישער פויער פיטערט זיך מיט זיין אייגענעם עלענד".

יהושע שרעק.

לכבוד שבועות

עמפפעהל איך מיין געעהרטע קונדשאַפט אַ רייכען אויסוואַהל פון די נייעסטע אויסלענדישע

פערפומען, פודערן,
טואַלעט-זייפען, קעלנישע און
קרעמען. בלומען-וואַסערן

צו די אויסערסט-ביליגסטע פרייזען!

בעזוכט מיין פערפומעריע — און איהר וועט זיך איבערצייגען.

מיט אַכטונג

J. Drukier

11 Zawadzka 11

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, Tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען- און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין דער לעשניצע זגערזשער 17 פון 6–7. אין דעהיים פון 3–5 נאָכמיטאָג.

Dr. H. Wołkowyski

זאַבאַדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19),
טעלעפאָן 37-70

ספּעציעל ארצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקה.. אָנקאָפ-שוועכע, בעהאַנדעלט מיט קוואַרץ-שטראַהלען. עהמט אָן פון 1–2 און פון 4–8 אָוונט. פאַר פרויען פון 4–5 און אַ ספּעציעלען ווארטע-זאַל.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
>
> גיט ווילענדיגען אַן ענטפער אויף יורידישע עצות, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די ענטפערס ווערען פערעפענטליכט. אויף ענטפערן אָהן קופּאָן, וועט קען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 16-טען מײַ 1928

7444. א. פעלטמאַן פון בערקאַ יאָסעלעוויטשאַ.

7445. ג. ג.

7446. אַ געטרייער לעזער פון זשעראָמסקיעגאָ.

7447. ל. בראַקמאַן.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3–4 מיטטאָגצייט אין דער רעדאַקציע פון דער צייטונג.

7448. סאָרנע.

אויב אייער פאָטער איז געשטאָרבען פאַר'ן פּראָצעס, מוז דער פּראָצעס אַנולירט ווערען. פערשטעהט זיך, אַז דער הויזווירט קאָן זיין פּרעטענציע לענקען צו די יורשים.

7449. צ. לעווין.

איהר קאָנט דעם אַמט פערקלאָגען אין געריכט. מיט דער הילף פון אָנגעגעבענע עדות, וועט איהר קאָנען בעווייזען, אַז ס'האָבען ביי אייך אין ווערקשטאָט פאַקטיש נישט מעהר געאַרבייט, ווי 3 געזעלען אין איין אין דער זעלבער צייט.

7450. אַ לעזער פון קילינסקיעגאָ 9.

צוליב איבעררייסען די אַרבייט בעת איהר ווערט גערופען אויף די איבונגען, ווערט דער אַרבייטס-אָפּמאַך נישט בטל.

אַן ענטשעדיגונג פאַר נויט-בעדערפטיגע רעזערוויסטען-פאַמיליעס צאָהלט אויס דער מאַגיסטראַט.

7451. קאָנטאָראָוויטש.

אויב אייער וואוינונג געפינט זיך אין אַ נייעם בנין דאַרפט איהר נישט צאָהלען קיין לאָקאַל-שטייער,

---

א פּיראַטען-אינזעל,

וואו עס זענען בעהאַלטען אומגעהויערע אוצרות.

ראָמאַנען מעגען זיך טאַקע זיין פול מיט וואונדערליכע פאַנטאַזיעס, אָבער, ווי זאָגט דאָרט דאָס ווערטעל — די ווירקליכקייט איז פאָרט אַ סך וואונדערליכער ווי די אַמסטיסטען פאַנטאַסטישע דערצעהלונג פון אַ דיכטער. ווען מיר לעזען די אויסערגעוועהנליך שפּאַנענדע ערצעהלונג „די אוצרות אינזעל" פון ראָבערט לואיס סטיווענסאָן, דאַכט זיך אונז אויס, אַז אפשר איז דאָס אַלץ אפילו אין אַ געוויסען זין מעגליך געווען אַמאָל, מיט לאַנגע יאָהרען צוריק, אָבער היינט, אין אונזער קלוגער און ניכטערער געגענוואַרט איז די צייט פאַר אַזעלכע געשעהענישען שוין לאַנג אַריבער אין ראָמאַנען איז רעכט צו לעזען וועגען אַן אינזעל, אויף וועלכער אַמאָליגע ים-רויבער האָבען פערגראָבען זייערע בלוטיג „פערהאָרעוועטע" אוצרות, וואו גאַנצע פעסער מיט רענדלעך ליגען ערגיץ אונטער פעלזען, אין טיפע גריבער, וואו שווערדען אויסגעזעצט מיט אונצעהליגע דיאַמאַנטען און ברילליאַנטען זשאווערען זייט יאָהרען און יאָהרען, וואו רייכטימער מיט וועלכע מען וואָלט געקענט אָפּקויפען גאַנצע מדינות ליגען אין וואַרטען אויף יענעם, וואָס וועט זיי דער ערשטער געפינען. אין געפינען די ראָזיגע אוצרות איז דאָך, דאַכט זיך, אַזוי ליכט, אַזוי איינפאַך. עס איז דאָך פערהאַן אַ קאַרטע געצייכענט פון יענע חברה-לייט וואָס האָבען די אוצרות פערגראָבען, און די ראָזיגע קאַרטע ווייזט ווי אויף דער האַנד דעם פּלאַץ, וואו דער אוצר געפינט זיך.

איז טאַקע נישט קיין וואונדער, וואָס עס געפינען זיך רייכע און אונטערנעהמונגס-לוסטיגע מענשען, וואָס שטאַטען אויס אַ שיף און אונטערנעהמען די שווערע נסיעה צו דער ווייטער, געבענשטער אוצרות-אינזעל. אין וועט מען פרעגען, צי וואָס טויג די ראָזיגע רייכע מענשען דאָס גאַנצע עסק, די ריזיקאַלישע נסיעה, די מלחמות מיט באַנדיטען, ווען זיי קענען גאַנץ גוט בעגעהן זיך אָהן דעם אוצר? דאַכט זיך, אַז מען איז גענוג רייך אויף אויסצושטאַטען אַזאַ אונטערנעהמונג, קען מען זיך דאָך בסך-הכל אָפּקויפען בשלום ובשלוה און נישט אנטקעגענלויפען פערשידענע געפאַהרען? אָבער אַזוי ווי מיר פרעגען נישט אַזעלכע שאלות אפילו אין ווירקליכען לעבען האָבען מיר דעריבער ביים לעזען פון סטיווענסאָנס רויבער-געשיכטע אוראי נישט געפרעגט קיין קשיות. מיר זענען אין אונזער פאַנטאַזיע גערן מיטגעפאָהרען מיט זיינע פערזאָנען אויף דער געפעהרליכער נסיעה און מיט אַ פערכאַפּטען אָטעם צוגעקוקט ווי זיי זוכען די אוצרות און ווי זיי שטעלען איין זייער לעבען פאַר די גאָלדענע רענדלעך און דיאַמאַנטענע שווערדען.

אָבער, דאָס ווירקליכע לעבען, ווי געזאָגט, איז פול מיט פאַנטאַסטישקייטען. זענען טאַקע פאַראַן נאָך אַ סך אַזעלכע אוצרות אינזלען אין יענע מקומות, וואו דאָס פּיראַטענטום האָט אַמאָל אַם מייסטען געבליהט, און איינע פון זיי, די אַזוי גערופענע קאָקאָס-אינזעל, איז פשוט ווי דאָס פאָר-בילד פון סטיווענסאָנס אויסגעטראַכטער אינזעל. נאָר מיט דעם איינעם חלוק, וואָס די ראָזיגע ווירקליכע אינזעל און די געשיכטע פון איהרע „גאָלד-רויבער" איז נאָך רייכער אין געשעהענישען ווי די אינזעל, וועלכע די דיכטערישע פאַנטאַזיע האָט בעשאַפען.

נישט איין אוצר נאָר אַ היבש ביסעל אוצרו'ת געפינען זיך פערבאָרגען אויף דער קאָקאָס-אינזעל, וועלכע ליגט אין דרום פון דעם פּאַציפישען אָקעאַן. אַ גאַנצע רייהע פון די גרעסטע און רייכסטע פּיראַטען האָבען זיך אויסגעקליבען יענע פערוואָרפענע אינזעל אַלס שאַצקאַמער פאַר זייערע אָנגעראַבעוועטע פערמעגענס. דער בעריהמטער רויבער העררשט רייווים האָט דאָרט פערגראָבען אַ שלל מיט גאָלד, דער פּיראַט בעניטאָ האָט דאָרט ערגיץ פערשאַרט אַ פערמעגען פון איבער צוויי מיליאָן דאָלאַר, און אַ געוויסער צייט האָבען מעקסיקאַנער פּאָליטיקער אַהין פערשלעפּט אַן ערך פון אַ מיליאָן דאָלאַר און פערגראָבען ערגיץ אין אַ פעלזיגער נאָרע. און זיכער דער גרעסטער פון די דאָרט בעהאַלטענע אוצרות איז דער שטאָטס-שאַץ פון פּערו, וועלכען ר' יסאַטראָוען פון דעם שיף „מערי ריער" האָבען פערכאַפּט אין יאָהר 1820. איינער פון די ראָזינע מאַטראָזען, אַ יונגער בחור פון אַ יאָהר 18, האָט געצייכענט אַ קאַרטע פון דעם פּלאַץ, וואו דער אוצר איז בעהאַלטען געוואָרען. ווען די בעהערדען האָבען שפּעטער געכאַפּט די גאַנצע מאַנשאַפט פון יענעם שיף און אַלע פערמורטיילט צום טויט, האָט יענער יונגער בחור טהאָמפּסאָן - זיך ווי עס איז אַרויסגערעדט פון זייערע הענד און אַריין אין „סלוזשבע" צו דעם ים רויבער בעניטאַ. חוץ דעם פּערו אוצר האָט ער דעריבער אויך געוואוסט דעם פּלאַץ, וואו בעניטאַ האָט געהאַלטען פערבאָרגען זיינע אוצרות. נאָך פיר און צוואַנציג יאָהר פון אַרומשלעפּען זיך איבער דעם ים האָט טהאָמפּסאָן געמאַכט שותפות מיט איינעם אַ רייכען אייגענטימער פון שיפען און יענער האָט זיך אונטערגענומען צו מאַכען אַן עקספּעדיציע נאָך די אוצרות. דערווייל איז טהאָמפּסאָן געשטאָרבען און דער קאַפּיטאַן פון דער עקספּעדיציע האָט זיך אַהין איהם געלאָזט אין וועג אַריין. אָנקומענדיג צום קאָקאָס-אינזעל, איז דער קאַפּיטאַן מיט איין מאַן אַרונטער פון שיף און ריכטענדיג זיך לויט טהאָמפּסאָנ'ס לאַנד-קאַרטע, האָבען זיי ווירקליך געפונען אַ הייל, אין וועלכער עס זענען געלעגען אומגעהויערע אוצרות.

די צוויי פאַרשוינען האָבען בעשלאָסען, אַז עס איז גלייכער נישט צו לאָזען דער שיפס-מאַנשאַפט וויסען וועגען דעם, אַז זיי האָבען דעם אוצר געפונען. די מאַנשאַפט האָט זיך אָבער אָנגעשטויסען דעם אמת און האָט פערלאַנגט, אַז דער קאַפּיטאַן זאָל זיי ווייזען דעם וועג צו דעם אוצר. ווען דער קאַפּיטאַן האָט זיך געווייגערט, האָבען זיי זיך אַליין געלאָזט זוכען, האָבען אָבער גאָרנישט געפונען. אין דער נאַכט האָט דער קאַפּיטאַן מיט זיין חבר זיך אַרויסגע'גנב'עט פון שיף און געגאַנגען צום בעאויסטען פּלאַץ, וואו זיי האָבען אָנגעפּיהלט זייערע קעשענעס מיט וויפיל זיי האָבען געקענט פון די גרויסע אוצרות. דאַן האָבען זיי זיך געלאָזט צוריק-שווימען אין דער פינסטער צום שיף אויף אַ קליין שיפעל, רעכענענדיג, אַז זייערע לייט וועלען נישט אָנהויבען צו וויסען, וואָס זיי האָבען אין דער פינסטער פון דער נאַכט אָפּגעטון. אָבער עס איז זיי נישט געלונגען צו דערשווימען. דאָס שוואַכע שיפעל האָט זיך איבערגעקעהרט, דער קאַפּיטאַן איז דערטרונקען געוואָרען און זיין חבר איז אויף דעם איבערגעקעהרטען שיפעל פערשוואוסען הייס פון ברעג און ערשט מיט צוויי טעג שפּעטער האָט איהם אַ דורכפאָהרענדיג שיף געראַטעוועט. דער ראָזיגער מאַן, זיין נאָמען איז געווען קירטינג, האָט נאָך די אַלע זאַכען נאָך געהאַט ביי זיך אַרום 100,000 דאָלאַר ווערט פון דעם, וואָס ער האָט פון דער קאָקאָס-אינזעל מיטגענומען.

נאָך קיטינג'ס טויט האָט זיין פרוי אונטערגענומען אַן עקספּעדיציע נאָך דעם רעשט פון דעם אוצר. די שיף איז אונטערגעגאַנגען און מיט איהם איז פערלוירען געגאַנגען די לאַנד-קאַרטע, וואו דער פּלאַץ פון דעם אוצר איז געווען בעצייכענט. אָבער דאָס פעהלען פון דער קאַרטע האָט נישט אָפּגעהאַלטען צאָהלרייכע אַנדערע אוצרות-זוכער פון עקספּעדיציעס צו דער קאָקאָס-אינזעל. איבער 20 עקספּעדיציעס זענען זייט דאַמאָלס געמאַכט געוואָרען, צווישען וועלכע די פון דעם רייטשען אַוואַנטוריסט אויגוסט געסליער איז די אינטערעסאַנטעסטע.

אין די נייגציגער יאָהרען האָט געסליער זיך פעראינטערעסירט אין דעם אוצר פון קאָקאָס-אינזעל, ער איז געווען אַ קינד פון אַ רייכער היים. אינאיינעם מיט נאָך אַ חבר האָט ער זיך אַוועקגעלאָזט צו דער ווייטער, געהיימניספולער אינזעל, דאָרט האָט ער זיך בעזעצט אויף שטענדיג און איז אַפילו בעשטימט געוואָרען, אַלס גובערנאַטאָר פון דער אינזעל פינף און צוואַנציג יאָהר לאַנג האָט געסליער געווידמעט דער איינציגער אַרבייט פון גראָבען און נישטערען אויף פערשידענע ערטער פון דער אינזעל, כדי צו געפינען די בעהאַלטענע רייכטימער. אָבער דער אוצר איז ווי איינגעזונקען אין דער ערד. אַ גאַנץ לעבען האָט געסליער אָפּגעפינסטערט אין יענעם פערוואָרפענעם ווינקעל, און וואָלט געווען געקענט אין זיין היים רוהיג און כאָטש ער האָט געשטאַמט פון אַ רייכער פאַמיליע גליקליך אויסלעבען זיינע יאָהרען אָהן די אוצרות פון דער פּיראַטען-אינזעל. אָבער דער ווילדער פערלאַנג צו געפינען יענע פאַנטאַסטישע אוצרות האָט איהם געהאַלטען ווי מיט צוואַנגען ביז איצט. איצט איז ער אַן אַלטער צובראָכענער מאַן, און ער האָט אָפּגעטרעטען פון יונגערע אַוואַנטוריסטען דעם פּלאַץ. אָבער דעם גלויבען האָט ער נישט פערלוירען, אַז דער טאָג איז נאָהענט, ווען די אוצרות פון דער קאָקאָס-אינזעל וועלען ענדליך געפונען ווערען.

ש. יאַקאָבי.

אַ טראַגישער ליבעס-ראָמאַן פון אַ יודישער פריילין.

אין אַ חודש נאָכדעם, ווי זי איז אנטלאָפען מיט אַ קריסטליכען געליבּטען, געפינט מען זי אַ גע'חלש'טע נעבען הויז פון איהרע עלטערן.

אין דאָגעלי, אַ שטעטעל פון ווילנער קרייז, האָט אַרויסגערופען אַ סענסאַציע, דער טראַגישער ליבעס-ראָמאַן פון דער דאָרטיגער יודישער פריילין לאה בריסקין, 18 יאָהר אַלט.

לאה בריסקין האָט זיך בעקענט מיט אַ קריסטליכען יונגענמאַן יעזשי ליפּניעווסקי, אַ דאָרטיגען גמינע-בעאַמטען און זיך פערליבּט אין איהם. דער לעצטער האָט די ליבּע פון יודישען מיידעל צו איהם אָנגענומען אַלס אַן אָנגענעהמע פלירט און צייט-פערטרייב.

אין אַ געוויסען טאָג איז ער געקומען צו לאה'ן, זאָגענדיג איהר, אַז ער האָט געוואונען אַ גאַנץ בעדייטענדע סומע אויף דער מלוכה-לאָטעריי און פאָרגעלייגט איהר, זי זאָל אַנטלויפען מיט איהם אין שטאָט און דאָרט, וועלען זיי לעבען אַ גוטען-טאָג.

אויף מאָרגען פריה, זענען זיי ביידע נעלם געוואָרען פון שטעטעל.

ס'איז אַוועק אַ גאַנצער חודש און לאה האָט זיך נאָך אַלץ נישט געוויזען. איהרע עלטערן האָבען שוין אויסגעוויינט זייער קינד.

די טעג איז לאה'ס פאָטער, כאַצקעל בריסקין, אַרויס אינדערפריה עפענען די לאָדענס, פלוצלינג האָט ער דערזעהן, ווי אויפ'ן גאַנק ליגט עפּעס אַ פרוי. צוקומענדיג נעהנטער האָט ער דערזעהן, אַז דאָס ליגט אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד' זיין טאָכטער לאה.

דער פאָטער האָט אַריינגעטראָגען די טאָכטער אין שטוב, מען האָט צו איהר אַרויסגערופען אַ פעלדשער, וועלכער האָט זי קוים דערמינטערט. מיט אַ שוואַכער שטים האָט זי דערציילט, אַז זי איז ענטלאָפען מיט ליפּניעווסקי'ן קיין ווילנאָ, וואו זי האָט מיט איהם פערבראַכט אַ פּאָר וואָכען ווען זי האָט ביי איהם אָנגעהויבען צו פאָדערן ער זאָל מיט איהר חתונה האָבען איז ער אין אַ שיינעם טאָג פערשוואונדען געוואָרען איבערלאָזענדיג איהר אויף גאָטס בעראָט. עטליכע טעג האָט זיך דאָס פריילין אַרומגעוואַלגערט איבער די ווילנער גאַסען, פערקויפט איהרע לעצטע זאַכען און דורכהויף פון שול-הויף און פאַר'ן געלד אוועקגעפאָהרען ביז דער נאָהענטסטער סטאַנציע און פון דאָרט צופוס אַהיים. מיט די לעצטע כחות איז זי געקומען צום הויז פון איהרע עלטערן וואו זי האָט גע'חלש'ט.

פון קלעמעניש און שוואַכקייט, איז דאָס פריילין שווער קראַנק געוואָרען און ראַנגעלט זיך איצט מיט'ן טויט.

דער מבול פון ביכער.

(ענדע פון 3-טען זייט)

דאָס ניט מען אַרויס יעדע זאומיסט די ביכער.

וואָס האָט דאָ איינענטליך פּאַסירט?

עס איז אַן איינגעוואָרצעלטער פאָראורטייל, בנוגע דעם בוך; דאָס בוך מעג זיין פסול, נאַריש, טעמפּ און עם-הארצות'דיג. מוז עס אָפענהיט ווערען עס מוז מיט כבוד אָהעקגעשטעלט ווערען אויף די פּאָליצעס פון ביבליאָטעק, מלוכה, אָדער קהל דאַרף אָנשטעלען מענשען אַרומצוגעהן אַרום זיי, מלוכה, אָדער קהל דאַרף בויען גרויסע און מאָנומענטאַלע הייזער פאַר די דאָזיגע ביכער.

און ווען דו געהסט אַריין אין אַזאַ ביבליאָטעק מוזט אַרומגעכאַפּט ווערען פון אַ יראת-הכבוד— ביכער, דרך ארץ!

די ביבעל איז אַ בוך, שעקספּיר איז אַ בוך טאָלסטאָי איז אַ בוך און די שמירערייען פון טויזענדער גראַפאָמאַנען זענען אויך ביכער.

דאָס בוך איז אַמאָל געווען הייליג, קיין אַנדערע ביכער אויסער הייליגע זענען אַמאָל נישט געווען, איז געבליבען איינגעקריצט אין בעוואוסטזיין פון מענשען, אַז אַ בוך איז הייליג.

ביכער זענען שוין לאַנג גע'פּסל'ט געוואָרען, זיי זענען שוין לאַנג פעראומווירדיגט געוואָרען, אָבער דער אַלטער יראת-הכבוד פאַר'ן בוך איז אַלץ געבליבען.

זענע דאָ גוטהערציגע מענשען, זענען דאָ שטאָט-טאַטעס, זענען דאָ רעגירונגען, וואָס האַלטען נאָך אַלץ פאַר זייער הייליגען חוב צו פערזאָרגען מענשען מיט ביכער פון אַלע מינים, אַנדערע ביכער פון דער ביבעל ביז דעם לעצטען פלוידער-בוך.

די ביבליאָטעקען וואַקסען זיך פונאַנדער, זיי פערנעהמען גאַנצע גאַסען.

און היינט ווי אַמאָל זענען די גוטע און אמת-בעלעהרענדע ביכער זעהר קליין אין צאָהל אויף אַ פּאָר צעהנדליג פּאָליצעס קען מען זיי אויסשטעלען.

יענער מוסולמאַנישער רעספּאָט, וואָס האָט געהייסען פערברענען די גרויסע ביבליאָטעק פון אַלעקסאַנדריאַ זאָגענדיג: אויב אין די דאָזיגע ביכער איז דאָ, וואָס עס איז פערהאַן אין דעם קאָראַן, דאַרף מען זיי נישט און אויב אין זיי איז דאָ דאָס, וואָס איז נישטאָ אין קאָראַן זענען זיי שעדליך, איז געווען אַ ווילדער רעספּאָט: אין די אַמאָליגע ביכער זענען געווען מענשליכע לעבענס אויסגעלעבט אויף פּאַרמענט און פּאַפּירוס.

אָבער בנוגע צעהנדליגע טויזענדער היינטיגע ביכער, מען קען עס זאָגען: צעהנדליגע טויזענדע ביכער קייען איבער דאָס, וואָס איז געזאָגט געוואָרען איין דעם ביסעל גוטע ביכער און צעהנדליגע טויזענדער טון אַפילו דאָס אויך נישט...

דער אָרימסטער יוד

מיט דער קלענסטער נדבה

קען האָבען אַ חלק אין

„ישיבת חכמי לובלין".

דער נייער פאָהר-פּלאַן

גילטיג פונ'ם 15-טען מאַי 1928.

קאַלישער באַהן-הויף

קומט אָן:

1,46 — פון וואַרשאָ פּערזאָנען-צוג
2,47 — פון פּוזען
6,29 — פון פּוזען שנעל-צוג
6,43 — פון קראָקאָ און קאַטאָוויץ פּערזאָנען-צוג
6,59 — פון פּוזען „ „
7,46 — פון לוויטש „
8,51 — פון פּוזען דורך קוטנאָ
9,00 — פון אָסטראָווע „
10,02 — פון וואַרשאָ דורך קוטנאָ
11,01 — פון לעמבערג דורך קוטנאָ
18,18 — פון פּוזען לוקסוס-צוג מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג
18,50 — פון פּוזען פּערזאָנען-צוג
13,10 — פון פּוזען דורך קוטנאָ
20,45 — פון פּלאָצק דורך קוטנאָ
18,15 — פון קאַליושעק
18,18 — פון פּוזען לוקסוס-צוג: מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג
81,50 — פון פּוזען פּערזאָנען-צוג
18,55 — פון לוויטש פּערזאָנען-צוג
20,45 — פון פּלאָצק דורך קוטנאָ
21,45 — פון וואַרשאָ „
22,05 — פון לאָסק „ (אויב ס'איז נויטיג)
23,12 — פון וואַרשאָ שנעל-צוג
23,25 — פון אָסטראָוו פּערזאָנען-צוג
23,35 — פון קוטנאָ

פאָהרט אָפּ:

0,05 — קיין פּוזען דורך קוטנאָ
2,01 — קיין פּוזען פּערזאָנען-צוג
3,03 — קיין וואַרשאָ „
6,38 — קיין וואַרשאָ שנעל-צוג
7,16 — קיין וואַרשאָ פּערזאָנען-צוג
8,00 — קיין אָסטראָוו „
8,30 — קיין קאַלושקי „
9,08 — קיין פּוזען דורך קוטנאָ
12,31 — קיין פּוזען לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג)
12,59 — קיין פּוזען פּערזאָנען-צוג
13,15 — קיין וואַרשאָ (דירעקט)
13,35 — קיין וואַרשאָ פּערזאָנען-צוג
14,15 — קיין קוטנא „
15,30 — קיין אָסטראָווע פּערזאָנען-צוג
15,35 — קיין לעמבערג „
15,40 — קיין לוויטש פּערזאָנען-צוג
18,26 — קיין וואַרשאָ לוקסוס-צוג (מאָנטאָג, מיט-
15,35 — קיין לעמבערג „
19,02 — קיין פּלאָצק דורך קוטנאָ
19,11 — קיין אָסטראָווע פּערזאָנען-צוג
19,20 — קיין לוויטש „
20,00 — קיין לאָסק (אויב ס'איז נויטיג)
21,00 — קיין קראקא און קאַטאָוויץ
21,50 — קיין פּוזען פּערזאָנען-צוג
23,20 — קיין פּוזען, שנעל-צוג

לאָדז — פאַבריטשנאַ

קומט אָן:

1,48 — פון קאַלושקי פּערזאָנען-צוג
5,00 — „ „ „
6,50 — „ „ „
7,24 — „ „ „
7,40 — „ „ „
8,40 — „ „ „
9,50 — פון טשענסטאָכאָו פּערזאָנען-צוג
11,10 — פון קאַליושעק „
12,45 — „ „
13,30 — פון סקאַרזשיסקאָ פּערזאָנען-צוג
14,40 — פון קאַליושעק „
15,40 — „ „
16,35 — פון וואַרשאָ פּערזאָנען-צוג
18,48 — פון קאַליושעק „
19,55 — פון טאַרנאָבזשעג פּערזאָנען-צוג
20,00 — פון וואַרשאָ שנעל-צוג
20,28 — פון קאָלושעק
21,25 — פון קאָלושעק (זונטאָג און חגאָות)
21,58 — פון קאָלושעק (ווען ס'איז נויטיג)

פאָהרט אָפּ:

1,25 — קיין קאָלושעק
4,50 — „ קאָלושקי
6,40 — „ „
7,20 — קיין וואַרשאָ שנעל-צוג
8,30 — קיין קאָלושעק
9,35 — קיין טאַרנאָבזשעג
10,35 — קיין קאָלושעק
11,50 — „ „
14,15 — „ „
14,35 — „ „
15,15 — „ „
16,20 — קיין טשענסטאָכאָו
17,20 — קיין קאָלושקי
18,25 — קיין קאָלושקי
18,45 — קיין סקאַרזשיסקאָ
19,20 — קיין וואַרשאָ פּערזאָנען-צוג
19,35 — קיין קאָלושעק
20,13 — „ „
21,45 — „ „
23,45 — „ „

Dr. RACHELA LEWI

ספּעצ. פאַר קינדער-קראַנקהייטען

פּאָנסקאָ 24, טעל. 42-72.

נעמט אָן פון 2 ביז 4 נאָכמיטאָג.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

היילונג מיט קווארץ-שטראַהלען, אין דיאַטערמיע

Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.

נעמט-אָן פון: 8 - 10 אינ. 5—8, פרויען פון 3 4

וואַרטע-זאַל פאַר פרויען

Dr. med. URYSON

ספּעציאַל-אַרצט

פאַר אינערליכע קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85

נעהמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 887

אין דער 7-קלאַסיגער קנאַבען-שולע פון יצחק גאָלדבערג פּאַסאַזש שולץ 16 (Aleja 1-go Maja 16)

ווערען לויט פעראָרדנונג פון דער שול-מאַכט אָנגענומען שילער נאָר ביז צום 31-טען מאַי.

פאַר אָנפאַנגער וועט פון נייעם שול-יאָהר אָן דער שכר למוד בעדייטענד ערמעסיגט ווערען. גאַנץ בעזונדערס וועלען אויסנאַהמס-פרייזען בערעכענט ווערען פאַר אונבעמיטעלטע, עווענטועל פאַר שילער, וועלכע האָבען ביז איצט געלערנט אין די שטעטישע פאָווסעבנע שולען. אין קומענדיגען שול-יאָהר וועלען די תלמידים פונ'ם 4-טען אָדזיאַל אָן לערנען נאָכמיטאָג אויך משניות און גמרא, ביי די בעסטע מלמדים פעדאַגאָגען.

די שולע האָט, אַ דאַנק איהר פּרוכטבאַרער טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון יודישען חינוך, אין משך פון איהר פיל-יעהריגער עקזיסטענץ, שטענדיג פערנומען דעם חשוב'סטען אָרט אין דער ערשטער רייהע פון די בעדייטענדסטע, בעסטע שולען אין אונזער שטאָדט. אָט אַזוי וועט אויך אין דער צוקונפט אָנגעשטרענגט ווערען די מעגליכסטע כוחות פונ'ם גאַנצען שול-פּערזאָנאַל, כדי צו דערהאַלטען דעם פּרעסטיזש פון דער שולע אויף דער העכסטער מדרגה פון איהר אויפגאַבע.

שילער-אָנמעלדונגען — יעדען טאָג פון 11 ביז 1 און פון 4 ביז 6 נאָכמיטאָג. 199

שנעל און רעיעל! פּרייז 2 זל. פּרייז 2 זל.

רעכטס-קאָנסולענטען-ביורא

„פּאָראַדאַ"-„PORADA"

10 פּיעטריקאָווער 10

אונטער לייטונג פון אַ לאַנגיעהריגען אַזוי רוטינירטען געריכט-סעקרעטאַר שרייבט אַלערליי ביטען און אַפּעלאַציעס, קלאַגעס און זאַבעזפּיעטשעניעס. אינפאָרמירט און שרייבט אין אַלערליי מיליטער-ענינים. אויך איבערזעצונגען אין פרעמדע שפּראַכען. 258

Dr. med. A. MAZUR

אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע- און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.ז.וו.)

האָט זיך איבערצויגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף ווסכאָדניאָ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פּעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3—5 נאָכמ.

א קאַסירער

מיט קויציע 500 זל.

אין אַ צירק אויף דער פּראָווינץ ווערט געזוכט. אין דעמזעלבען צירק איז אויך איבערצוגעבען אַ בופעט. אינפאָרמאַציעס ערטיילט ה' זעמעלקאַ, זאַוואַדזקאַ 50, טעגליך פון 10—1

צו וואָס זאָלט איהר ליידען פונ'ם שוויס פון פיס!

וואָס די הויט קריכט אָפּ און עס מאַכט ראַנעס און פון שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קאָן נעבען אייך נישט שטעהען, אַז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען נאָר נוצענדיג דעם בעוואוסטען פּראָשעק ראַדיקאַל, וועלכעס פערהיט אויך דאָס לעדער פון פלאַצען. — אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען און אויך צו אַלע פערשידענע ווערים, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. צו בעקומען ביים ציי טונגס-פערקויפער גאָלדבערג, פּיעטריקאָווער 21. 307

Zaginiony został

weksel na sumę zł. 175.— z wystawienia Mani Goldfarb, na zlecenie Sz. Goldfarb, płatny dnia 18 lipca 1928 r. Znalazca zechce takowy zwrócić za wynagrodzeniem do M. Goldfarba, Łódź, ul Wschodnia 14. 440

— יודישער —

פרויען-פערבאַנד „ו.י.ז.א."

(אַל. קאָשטשושקי 21).

היינט 9 אַ זייגער אָוונד וועט אין פעראיינס-לאָקאַל האַלטען אַ רעפעראַט

ד״ר. אברהם פּערלמאַן

א. ד. ט.: „די יונגסטע יודישע מוזיק"

פערבונדען מיט אַ מוזיקאַלישער אילוסטראַציע.

עס נעהמען אָנטייל פר' ראָטשטאַט (פידעל), פר' לאַקס (פּאָרטעפּיאַן), ה' לעווין (געזאַנג).

איינגאַנג פאַר מיטגלידערינס און איינגעפיהרטע געסט אומזיסט.

בעמערקונג: יעדע מיטגלידערין האָט דאָס רעכט אַריינצופיהרען נאָר 1 פּערזאָן. 438

צום געעהרטען ה' גנב!

בעת'ן גדראַנג, וועלכער האָט געהערשט מאָנטאָג ביינאַכט ביים אַרויסגעהן פון זאַל „אימפעריאַל" פון מיטינג' פון דעפּ. גרינבוים האָט מען מיר אַרויסגעצויגען אַ פּאָרטפעל מיט מזומן איינינע הונדערט זלאָטיס, ווי אויך פאָלגענדע וועקסלען: 1) אַ וועקסעל אויף 125 זל. אויסשטעלער ש. ניטקאַ אין קאַליש, אָרדרע ב. שפּיצבערג, צאָהלבאַר דעם 15-טען יולי 1928, לעצטע זשיראָ י. מ. טערקעלטויב; 2) אַ געצאָהלטער וועקסעל אויף 170 זל., אויסשטעלער ד"ר אַרבוז, אָרדרע ר. הירש; 3 אַן אינקאַסאָ-צעטעל פון דער לאָדזער דעפּאָזיטען-באַנק אויף 189-50 זל. אויפ'ן נאָמען פון י. מ. טערקעלטויב, ווי אויך אַנדערע וויכטיגע דאָקומענטען, וועלכע האָבען פאַר קיינעם קיין שום ווערט נישט.

אַלע וועקסלען און דאָקומענטען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג און מען וואָרענט זיי נישט צו נעהמען.

ס'ווערט געבעטען דאָס געלד זיך צו האַלטען און די וועקסלען מיט די דאָקומענטען אָפּצושיקען צו שאול טערקעלטויב, פּאָלודניאָווא 29.

קינא MIMOZA

178 קילינסקי 178.

פון דינסטאג, דעם 22-טען ביז מאנטאג, דעם 28-טען מאי 1928.

דראמע פון א פרויען-הארץ!

„די שקלאפין פון ליבע"

גרויסשטעטישע ערא̈טישע דראמע אין 7 גרויסע אקטען מיט א פראלאג לויט דער אינסצעניזאציע פון בען. פאעט רעלידזינסקי, אויטאר פון „געהיימניש פון טראמוואי-סמאציע". אין די הויפט-ראלען:

Jadwiga SMOSARSKA

JÓZEF WĘGRZYN, MALICKA, JARACZ, FERTNER, ZELWEROWICZ און אנד.

אנאנס! דער נעכסטער פראגראם: „דער ציגיינער-באראן".

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוססמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. חערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-פלאמבירונג, באלייכטונגען, קארונען, מאסטען א. א. וו.

בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

[illegible]

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיט אין דער שטאט.

ערצטליך-קאסמעטיש. גאבינעט

פרל. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אווענד

טאמאזש-און היילגימנאסטיק-שולע און קאבינעט

פון דר. מעד.

ב. שמירגעלד

צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89.

[illegible]

עמפפאנג פון 3–5 נאכמ.

א קאראקולענעם

דאמען - פאלטען

פאר 1.100 זל. ווי אויך

א פוטער

פון פישטשאנקעס, בעלעגענהייטליך צו פערקויפען.

האטעל „מאנטייפעל", זאכאדניא 45, צימער 30.

Zawiadomienie.

Inkasentowi naszemu p. Bronisławowi CYMERZE skradziono upoważnienie do inkasowania naszych należności, wystawione dn. 18.10. 1926 roku.

Upoważnienie to niniejszym unieważniamy.

Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne Sp. Akc.

Dr. med.

BRAUN

23 פאלודניאוא 23

טעלעפאן 40-26.

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)

נעהמט אן פון 9 ביז 11 פריה. און פון 5—8 אוונט.

א מעבלירט צימער

פאר צוויי יונגעלייט צו שלאפען אדער פאר פריילינס פון זאפארט איבער-צוגעבען זאוואדקא 29 ביי מאנדעל.

א פאוואז

א האלב-פערדעקטער „וויקטאריא" פאסט-ביי

צו פערקויפען

97 קילינסקי 97. 449

Pepege

לייוועגד-שיך

פאר'ן שפאציר און ספארט

פערקויף צו פאבריק-פרייזען!

גרויי	42/46	35/41	28/34	22/27
ברוין שווארץ	6.30	5.40	4.20	3.50
ווייס	6.70	5.90	4.70	3.80

Gebrüder P. & M. SCHWALBE

85 Piotrkowska 85

ווייטער נאך א רייכהאלטיגער אויסוואהל :–: פון פערשידענע :–: אויספיהרונגען.

Dr. med.

E·Szereszewska

Cegielniana 66, tel. 65-45

קינדער-קראנקהייטען.

נעמט אן פון 8–9 פריה און פון 3–4 נאכמ. 888

שוינט אייער געזונד און געלד!

קויפט נור די זומער-לאטשען

„Lekkochód"

וועלכע זיינען בעקאנט מיט זייער גוטסקייט, פערהיטען די פיס פון שווייס און רעוומאטיזם.

לענקט אייער אויפמערקזאמקייט אויף די אריגינעלע פאטענט-מארקע „LEKKOCHÓD" Nr. 14391

צו בעקומען אין אלע בעסערע געשעפטען. 619

די לייטונג פון דער

7-קלאסיגער העברעאישער קאעדוקאציאנס-שולע

אויפ'ן נאמען פון

שלום עליכם

איז מודיע, אז איינשרייבונגען פון נייע שילער און שילערינס ווערען אין הסכם מיט דער פעראָרדנונג פון דער שול-מאכט אנגענומען נאר ביז'ן 1-טען יוני. די קאנצעלאריע, פאלודניאווא 11, 1-טער שטאק איז טעטיג טעגליך פון 8–2 נאכמ.

Zaginiony został

weksel na sumę zł. 50.– z wystawienia Marji Kotorburskiej na zlecenie Kotorburski płatny 5/7 1928 w Leszno, poczta Zabikowo, powiat Poznań. Żyranci: D. Lewkowicz, Chil Steinman i Sz. Preis. Znalazca zechce zwrócić takowy za wynagrodzeniem do Samsonowicza, Łódź, 6-go Sierpnia 33.

Weksel zostaje unieważniony.

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט און וענערישע קראנקהייטען און ליכט-היילאינסטיטוט.

נעמט אן פון 4—7 אין אוונט

Dr. med.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען- און הארן-קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגט פון 4—7 אין אוונט

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע ציינער- און מויל-קראנקה.. צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אן פון 9–7 אוונד. צו ביליגע פרייזען.

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר טיפוס, גריפער און הויט-קראנקהייטען. ליכטבעהאנדלונג. מאן-מענער-שוועכע

נעמט אן פון 5–9 אווענד

מעבעל

איך קויף און פערקויף

דיוואנעס, פעלצען, נייי-מאשינען, גארדעראבען, סאמאווארען א.ז.וו. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן נארוטאוויטשא 19 (דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29)

בײ מיר איז שטענדיג דא פערשידענע געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 819

Dr. med.

Wolf Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אן אין דער לעטשניצע איעזשריקאווער 294 פון 12—2 נאכמ. און דערהיים פון 6-8 אוונט.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט-, האר- און וענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע, ליכט און ראק, רענטגענבעשטראהלונג און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע.

נעמט אן פון 12 ביז 3 נאכמ. און פון 6 אווענד ביז 9 אין

אשרי אדם שומע לי!

לשקד על דלתותי יום-יום כי הולך בתום ילך בטח

און אז דו דארפסט ערלעדיגען מאנדאטע זאכען, זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אויסטאוו אלערליי ביטעס קלאוזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויף אלע שטעס א׳ פוילען, אפעלאציעס ציווילע און קארנע אפאזיציעס, ארדוואנאניעס, רעקורסען וועגען דירה און אוזשאנד-רעזשיממשי, וועגען פעספער און קאמיסאריאט-רזשאנדוו און אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען אינטער-ציזיעס, אקטען דאראווזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-עקטען

מיט אכטונג י. מאנעלא.

רעכט-קאנסולענט.

ווארנונג!

אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד-בעטען, מאך איך בעקאנט דאס ג׳ פובליקום, אז די עכט-פאטענטירטע

בעטען

זיינען פערזעהען נור מיט דער שוץ-מארקע

PALMA-PATENT

פאר וועלכע מיר זיינען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.

— צו בעקומען אין אלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל

ניקעל-בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל-קינדער-בעטען, קינדער-וועגעלעך,
טיש-בעטען, קינדער-בענקעלעך
מעטער-מאס. אויף רעדלעך.

מאטראצען

געבעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע.

קאוטשקעס און טאפטשאנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל.. פאלאווע בעטלעך 14 זל.

רעיעלע בעהאנדלונג. ❖ פאבריקס-פרייזען. ❖ זעמטליבע רעפעראטורן.

הורט! לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל!

אנאנסען-פרייז פאר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפאלטע
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ „ 4
נאכ'ן טעקסט—10 „ „ „ „ —15 „ „ „ „ 7
פאר א מילימעטער-שורה:
אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד מיט 30 פראצ. טייערער.

פאר'ן אינהאלט און טערמינפון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך

די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzostowski i [illegible]   Redaktor odpowiedzialny [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31